

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Ulogom zaustaviti se svaki ulazak sve poljovni. Narodna poslovnica.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trst (Via Chiozza 8).

Oglas, pripodana itd. ...
Novci za predbrojku, oglas ...
Kod narudbe valja točno ...
Cekovnog računa br. 34749.
Telefon tiskare broj 38.

Izlazi svakog četvrtka u ...
Njiskani dopisi se ne vraćaju ...
Predplata za poštarnom stoji ...
Pojedini broj stoji 10 h, zap ...
Uredništvo i uprava nalazi se ...
Naslovioja sva pisma i pred ...

Odgovorni urednik i izdavaatelj Josip Hain. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli.

Gospodarska Sveza za Istru.

Obećali smo pred dva tri broja, da ćemo stogod obširnije napisati o „Gospodarskoj Svezi“, koja je ustanovljena sa sjedištem u Puli.
Evo nas danas, da to držanstvo izpunimo prema čitaocem „Naše Sloge“.
Buduć pak velika većina tih od kmetake ruke, te neimaju zgrade podučiti se od druguda, evb slediti čemo način, kao da baš govorimo s jednim, koj se je malo učio, al ima bistru pamet i nepočineno hrvatsko srce.

Pitaš nas, što je to „Gospodarska Sveza“, a mi odgovaramo, da je to jedno društvo, ne od pojedinih ljudi, nego od više društva, pak ne od svakojakih, nego od onih, koja se po stanovitom zakonu sačinje, ili da se međusobno podpomazu za zajmove i posude, ili da pod skupni račun nabavljaju što jim je potrebno za gospodarstvo i kućanstvo, ili da za skupni račun prodavaju, što su članovi dobili prirodna, bilo od polja, bilo od obrta ili li arta svoga.

Premia tomu takova se društva zovu ili posujilnice, društva za štednju i zajmove, ili privredna ili konsumna društva. Mjesto besjede „društvo“ rabi se priličnije besjede „Zadruga“.

Ima opeta u Istri takovih zadruga, koje stoje nekim načinom u svezi sa gospodarskim viećem u Poreču, te se zovu kotarske gospodarske zadruge. I one mogu biti u Svezi. Kako su pojedini ljudi udruženi već u mnogo krajeva u svoju zadrugu, bilo posujilnicu ili društvo za štednju i zajmove, bilo u mljekarstvu, bilo u konsumu, tako sva ta naša društva, biti će, ako Bog da opet združena u veliko naše društvo, kojemu je ime „Gospodarska Sveza“ i kojemu je sjedište, barem za sada, u Puli.

Zašto „Gospodarska Sveza“? Zato, da oni naši još tanki klasovi i mali snopci, budu svi u jednom svežnju, tvrdjem, jačem, bogatijem i uglednijem.
Uzmimo priliku u jednom kraju ustanovili ste posujilnicu, ali neimate ljudi, koji bi u nju davali, a imate jih dosta i odviše, koji bi od nje potrebovali pomoći. Ona sama nemože, ni njezino pismo nije dosta jako, jer ili još nije poznata u svijetu, ili joj nisu račun pregledani, ili ima ljude dobre i poštene, ali još ne dosta podučene, kako da pišu u knjige svoje račune.

Tu će priskočiti u pomoć „Gospodarska Sveza“, koja će svojim jačim imenom podkrepiti ono slabije, ako mu je do nevolje, ili će poslati pregledati račune, da se osvjedoči, te je sve u dobrom redu, ili će naći i pomoći i dati izučiti koga listrijeza koj će u svojoj okolini pri svojoj maloj zadrugi pisati račune i drugo, što je potrebno da se upiše.

Uzmimo drugi primjer. U graditu, odakud ljudi idu po svijetu i doma salju odakud ima se mala posujilnica. Čeljad gotovine, ima se mala posujilnica. Čeljad samo nepotrebuje novca, a ono ga društvo nesmije držati da leži bezplodan. Novac, koji mrtav leži, zajede se kao i nerabljeno željezo. Takovo će društvo kroz „Gospodarsku Svezu“ dati svoje preličke na dobitak onomu našem društvu, čiji ga članovi više trebaju.

Ona mala zadruga, koja daje novac, dati će ga drugome ali putem ciele „Sveze“, a ona koja ga prima, primili će ga od ciele „Sveze“ i onaj član malog društva, koj od njega prime zajam ili posudu, biti će dužan ravno svojem društvu, a ovo društvo ciele biti će dužno „Svezi“.

Tako će biti tvrdje i ono, što „Sveza“ bude imala dobiti i ono što bude imala dati.

A gdje su tvrdje obveze i jače garancije, ondje je laglje dobiti kredita i pod pogodniji način; tako se malo po malo snizuju interesi i laglje se odplaćuju kapitali ili se laglje porabljuju na nove

radnje, recimo na krčevine, nasade, pohranjivanje domaće životinje i sto drugih načina.

Uzmimo još koji primjer: I kraljeva vlada zahljeva i pamet nas uči, da pri vodu sve poslovanje, društvi mora biti u redu sve poslovanje. Zato će doći zakoni, da se društva imaju podvrgnuti pregledu ili od svoje „Sveze“, ili od čovjeka kojega zato pošalje oblašiti. Eto, pošao „Sveza“ biti će dake i to, da od puta do puta pregleda kroz svoje ljude poslovanje zadruga, koje su s njom u svezi.

Još jedan primjer. Rekli smo, da neimamo svagdje ljudi, koji bi znali, sve kako treba, rediti u knjige poslovanje i račune društvene.

To je žalostna istina, zato u mnogom mjestu neimamo posujilnica ni drugih takovih zadruga koje bi mogle dobro djelovati i narodu koristiti.

Kad je tomu tako, „Gospodarska Sveza“ obratit će se na vladu, kojoj je dužnost da narod podize, a ne da ga gubi, neka dođe u pomoć, pak neka svako toliko, recimo jedanput na godinu, pošalje novca, da se nekolikim ljudem može platiti puni trošak i hrana za desetak dana, gdje bi jili se onda skupno podučavalo račune i knjigovodstvo i poslovanje malih zadruga.

Napokon uzmimo još jedan primjer: Više malih zadruga potrebuje svake godine za svoje članove sumpora, modre gallece za vinograde, rudnoga gnoja za polja i livade i drugih stvari, a tako i svagdanjega živeza i drugih potrebština. Jedno nabavlja ovdje, drugo ondje, bez reda, bez pravoga poznavanja stvari, bez potrebitoga dostatnoga kredita.

Putem „Gospodarske Sveze“, takovi se poslovi, ako su javljeni i proračunani u prava doba, mogu mnogo koristnije obavljati, nego li jih sada obavljaju pojedina društva.

A kako je radi nabave, tako je i radi prodaje za skupni račun, gdje bi koja zadruga imala recimo, mlieka, masla, vina,

nabornim licem ljubnula bi trudno, pospano ohole uglove gospodskih palača i one sirotinskih kolibica pa bi ko da ih prezire odklimatula dalje. Grdne joj psovke izbijale iz pijane utrobe, dok je dehelom, garavom ručetinom mahala u zraku ko mahojta.

Domolay se do trga sv. Amona sjedne kraj mjedenog kipa Jurja Oružnika i sva blažena pada se sladkom Morifejevom zagrljaju.

Noć je odmicala, nebo je uzdisalo a snieg lepršao sve to živahije, pluću ko lijer bielu koprenu nad uspavanom glavom nesretne žene.

Na groblju sv. Jelene med pustom sumom krizevlja, mramornih i mjedenih kipova sjedio je poduprte glave mlad, suhonjav čovjek. Na bljedim mramornim ustnima lebdio mu trag bolnog, vajnog uzdaha, živa snika pretrepjela patnja. Oko mu se rosilo ko mlado jutarnje cvieće majskih poljana i pijilo tužno, sažalno na zemlju.

ulja i drugih stvari na prodaju. Kakova bi to ljepota bila, kad bi naš istarski kmet mogao, recimo, u skupnu jednu konobu dati svoje grozdje, da ga lajno u čiste i dobre posude uvine, pak njemu daju na priliku do jedne polovice napred, da plati darke, da obuje i zaodjene čeljad za zimu itd., a drugo da mu se izplati, kad se u dobroj zgodi prodá!

Neki mali početak utinjne je i u tom, a biti će po vremenu i bolje.
Eto, to su od prilike poslovi, kojimi će se imat baviti naša „Gospodarska Sveza“ za Istru, i da Bog da u dobri čas!

Pitati ćeš, a je li već kuda druguda tako? Jest svakuda, gdje ljudi gledaju dalje od nosa, i po Njemcih i po Francuzkoj i po Italiji i po svih zemljah našega cesara i kralja.

Evo ti najbliže nam Kranjska zemlja, koja ima svoju veliku „Gospod. Svezu“, koja prometne na milijune kruna na godinu.

Pitati ćeš još: a zašto u nas nije već tako dobro, kako druguda?

Odgovor je kratak: To je svejedno, kao da me na leđini pitaš, zašto nije na njoj liepoga, zlatnoga, zreloga klasja?

Sinko moj, treba najprije ledinu izorati i ogojiti i pobranati, pak ju treba dobrim sjemenom zasijati i onda pljeti čistiti i blagoslov neseksi nazivati, pak onda tekar dođe plod i umnožak.

Mi Istrijanci hrvatskoga jezika bili smo čeljad zapuštena, pak nismo nego kasno počeli misliti o boljem napredku, a naše ledine pasli su bez truda neprijatelj naše narodne vjere, niti se je tko brinuo, da ledinu orema!

Kako smo već u ovom listu javili, „Gospodarska Sveza“ za Istru registrana je pri c. kr. sudu Rovinjskom odlukom od 28. marca 1903., poslovni broj Firm. 34/3 Cons. II. 196/1.

Nije ovdje mjesto, da opisujemo velike trude i brige, koje smo imali, dok

Kraj njega na svježem, novom grobu zelenio se tek usađeni bus zimzelena i žute „semprevive“. Crni, drveni krst, bielo pohojadisanih uglova, velikim bielo ubiženim brojem, stršio je tužno iz nadgrobnog humka. Na njem lepršala duga, široka vrba, crna ko mrtvački san. Velikim zlatnim slovom bilo je na njoj ubiženo:

Tezi Borović - Podolskoj — sin Tu-gomil!

Sumrak se hvatao.
Nebo je plakalo, gorko plakalo, Gusta, neprekidna kisa spuštala se na zemlju uz huk i pljusak. — Grobljem prolazila svjetina žurnim korakom i letimice dobacivala sažalni pogled na ubogog mladića. Svakom se izvinu iz grudju dubok, vajni uzdah, svatko se suza zalosti i samilosti pomollja na oku, al za nikog ne imadoše ukločen mladić rieči zahvale, nikom ne prozbori njegova hladna, maljušana ustna.
— Ah, ta kasta da mrtvači zbore! ?
(Nastavak slijedi.)

PODLISTAK

Pahuljice.

Piše: Dabo Raszkriar.
I.
Ubila ga tuga i sramota.
Uzetao se gospodice! ... Pristoji ... dabome pristoji! ... vikala u ... grlo omašna, odripana ženetina, razstrane kose, crvenk u licu ko kühani k.
Tko bi mi už bok; ... mion zelenk, kuku!, driebila se porugljivo nesretna ma sa prozora puste, zadušljive krčmetine.
Ulicom smradnom, patušnom setao ... zlovoljno, mladi gospodin. Smrtno u bledilo prekrilo ono inače ljepuasto ... se, dok su naš stitje, maljušne, rekó bi levičanku usnje uzdrhtale ko neimiro šće trepavilke.
Stee mi pucalo od boli, a prigrušeni ... i jetač zamirao mi u grlu težko, morno.

Majko, ... — uzdahnoš bi Ekdada — nesretna majko!
Ah ubit će ju! ...
Vind! — začu se u tom trenu iz krčme a silah prašak i cilik razlupane staklenine poprati grohotan stihit pjanije tešjadi. Na podu gužvala se i motala peš popit guje otrovniče, pijana Teza. Trčeznji gledali ju sažalnim okom, dok su je pijani gurali nogom i zlobno se smješili.
Majko, nesretna majko! Vrisnu ubogi mladice i bljed, obnemogao u živoj, groznitavoj trzavici snuši se na kamenu klupu tvrdju, studenu ...

Sat se za satom tugaljivo odzivao u noći. Vazi pritiska ljuta zima. Golo, suho granje prietilo — nagibaj se — malenin, ledenim vrškom i pucketalo tužno. Velike, sniežne pahuljice padale na zemlju tiho, nehalno.
Tamnom mrkom ulicom uspavanog velegrada tekurila vremenšna žena. Gojanim, rekó bi kršnim pešima i onim velikim

Talijanski poslanik u Beču o vin-
skoj klauzuli. Rimski „La Tribuna“ pri-
občuje razgovor svoga dopisnika sa tali-
janskim poslanikom na bečkom dvoru,
grofom Nigrom o vinskoj klauzuli. Grof
Nigra rekao je, da je on već pred 4 go-
dine priobčio talijanskoj vladi, da Austrija
ne može pod nijednu cenu više obnoviti
vinsku klauzulu u trgovačkom ugovoru sa
Italijom. Talijanski vinogradari da bijahu
na krivom putu kad su mislili, da je
vinska klauzula od god. 1891. stvorena za
sva vremena. Talijanske novine krive su
također, što nisu objasnile pravo stanje
stvari. Italiji — reče poslanik — nepre-
ostaje drugi izlaz iz ovoga položaja nego
taj, da smanji svoj proizvod vina.

Austrijska „saveznica“ Italija. Po-
kazali smo više puta u posljednje doba
kako se u Italiji demonstrira proti nje-
zinoj saveznicu — Austro-Ugarskoj ne samo
u privatnih sastancih i skupštinah, nego
čak i tamo, kamo zalaze i službeni kru-
govi, članovi vlade, senatori, generali, mi-
nistri itd. Takav jedan slučaj dogodio se
je nedavno u Ferrari, kadno su tamo sla-
vili 50-godišnjicu smaknuća dvojice tali-
janskih heroica za slobodu i nezavisnost
Italije. Na toj proslavi, na kojoj je surlje-
vala i talijanska vlada, zastupana od
ministra Galimbertija, pjevala se je i himna,
koja je svršala ovom značajnom kiticom:
„A sogni, a sogni adulteri l'Alpe non è
guanciale: al doppio mar Daitio guarda
cruccioso ancor! Non compi tutto Italia
il suo camin fatale: a consolarvi il tumulo
annua un estremo allor“. Na bankeu pak,
koji je bi davan u počast ministru, za
njegovu govora vikalo se je: „A basso
l'Austria“, tako da je njenu samotnu
bilo previše, pa je odvratio: „Abbaso
nessuno“. Ovakvo izvješće u broju 33.
„Gazzetta Ferrarese“. Austro-Ugarska može
mirno spavati, dok imade ovako vjernu
saveznicu, kao što je neslužbena i službena
Italija.

**Prvo slovensko skladište pokućstva
ANTONA ČERNIGOJ**

TRST

Via di Piazza vecchia 1, u kući Marenzi,
podružnica stolarske zadruge u Gorici.

Skladišta u Solkanu - Trstu.

Tvornica sa strojevnim obratom.

Svaka je konkurencija nemogućna,
jer je pokućstvo iz prve ruke.

Fijijska

C. K. Pril. austr. Kredićnoga zavoda

za trgovinu i obrt u Trstu

prima Uplate u krunama

proti bonima blagajne donositele:

za predobijavom od 4 dana po 2 1/2 %

proti pismima za izplatu na ime:

sa predobijavom od 4 dana po 2 1/2 %

„ 30 „ „ 2 1/2 %

„ 60 „ „ 2 1/2 %

„ 90 „ „ 2 1/2 %

u zlatnim napoleonima proti pismima za izplatu:

sa predobijavom od 30 dana po 2 1/2 %

„ 3 m. „ 2 1/2 %

„ 6 „ „ 2 1/2 %

„ 9 „ „ 2 1/2 %

„ 12 „ „ 2 1/2 %

„ 15 „ „ 2 1/2 %

„ 20 „ „ 2 1/2 %

„ 30 „ „ 2 1/2 %

„ 60 „ „ 2 1/2 %

„ 90 „ „ 2 1/2 %

„ 120 „ „ 2 1/2 %

„ 150 „ „ 2 1/2 %

„ 180 „ „ 2 1/2 %

„ 210 „ „ 2 1/2 %

„ 240 „ „ 2 1/2 %

„ 300 „ „ 2 1/2 %

„ 360 „ „ 2 1/2 %

„ 420 „ „ 2 1/2 %

„ 480 „ „ 2 1/2 %

„ 540 „ „ 2 1/2 %

„ 600 „ „ 2 1/2 %

„ 660 „ „ 2 1/2 %

„ 720 „ „ 2 1/2 %

„ 780 „ „ 2 1/2 %

„ 840 „ „ 2 1/2 %

„ 900 „ „ 2 1/2 %

„ 960 „ „ 2 1/2 %

„ 1020 „ „ 2 1/2 %

„ 1080 „ „ 2 1/2 %

„ 1140 „ „ 2 1/2 %

„ 1200 „ „ 2 1/2 %

„ 1260 „ „ 2 1/2 %

„ 1320 „ „ 2 1/2 %

„ 1380 „ „ 2 1/2 %

„ 1440 „ „ 2 1/2 %

„ 1500 „ „ 2 1/2 %

„ 1560 „ „ 2 1/2 %

„ 1620 „ „ 2 1/2 %

„ 1680 „ „ 2 1/2 %

„ 1740 „ „ 2 1/2 %

„ 1800 „ „ 2 1/2 %

„ 1860 „ „ 2 1/2 %

„ 1920 „ „ 2 1/2 %

„ 1980 „ „ 2 1/2 %

„ 2040 „ „ 2 1/2 %

„ 2100 „ „ 2 1/2 %

„ 2160 „ „ 2 1/2 %

„ 2220 „ „ 2 1/2 %

„ 2280 „ „ 2 1/2 %

„ 2340 „ „ 2 1/2 %

„ 2400 „ „ 2 1/2 %

„ 2460 „ „ 2 1/2 %

„ 2520 „ „ 2 1/2 %

„ 2580 „ „ 2 1/2 %

„ 2640 „ „ 2 1/2 %

„ 2700 „ „ 2 1/2 %

„ 2760 „ „ 2 1/2 %

„ 2820 „ „ 2 1/2 %

„ 2880 „ „ 2 1/2 %

„ 2940 „ „ 2 1/2 %

„ 3000 „ „ 2 1/2 %

„ 3060 „ „ 2 1/2 %

„ 3120 „ „ 2 1/2 %

„ 3180 „ „ 2 1/2 %

„ 3240 „ „ 2 1/2 %

„ 3300 „ „ 2 1/2 %

„ 3360 „ „ 2 1/2 %

„ 3420 „ „ 2 1/2 %

„ 3480 „ „ 2 1/2 %

„ 3540 „ „ 2 1/2 %

„ 3600 „ „ 2 1/2 %

„ 3660 „ „ 2 1/2 %

„ 3720 „ „ 2 1/2 %

„ 3780 „ „ 2 1/2 %

„ 3840 „ „ 2 1/2 %

„ 3900 „ „ 2 1/2 %

„ 3960 „ „ 2 1/2 %

„ 4020 „ „ 2 1/2 %

„ 4080 „ „ 2 1/2 %

„ 4140 „ „ 2 1/2 %

„ 4200 „ „ 2 1/2 %

„ 4260 „ „ 2 1/2 %

„ 4320 „ „ 2 1/2 %

„ 4380 „ „ 2 1/2 %

„ 4440 „ „ 2 1/2 %

„ 4500 „ „ 2 1/2 %

„ 4560 „ „ 2 1/2 %

„ 4620 „ „ 2 1/2 %

„ 4680 „ „ 2 1/2 %

„ 4740 „ „ 2 1/2 %

„ 4800 „ „ 2 1/2 %

„ 4860 „ „ 2 1/2 %

„ 4920 „ „ 2 1/2 %

„ 4980 „ „ 2 1/2 %

„ 5040 „ „ 2 1/2 %

„ 5100 „ „ 2 1/2 %

„ 5160 „ „ 2 1/2 %

„ 5220 „ „ 2 1/2 %

„ 5280 „ „ 2 1/2 %

„ 5340 „ „ 2 1/2 %

„ 5400 „ „ 2 1/2 %

„ 5460 „ „ 2 1/2 %

„ 5520 „ „ 2 1/2 %

„ 5580 „ „ 2 1/2 %

„ 5640 „ „ 2 1/2 %

„ 5700 „ „ 2 1/2 %

„ 5760 „ „ 2 1/2 %

„ 5820 „ „ 2 1/2 %

„ 5880 „ „ 2 1/2 %

„ 5940 „ „ 2 1/2 %

„ 6000 „ „ 2 1/2 %

„ 6060 „ „ 2 1/2 %

„ 6120 „ „ 2 1/2 %

„ 6180 „ „ 2 1/2 %

„ 6240 „ „ 2 1/2 %

„ 6300 „ „ 2 1/2 %

„ 6360 „ „ 2 1/2 %

„ 6420 „ „ 2 1/2 %

„ 6480 „ „ 2 1/2 %

„ 6540 „ „ 2 1/2 %

„ 6600 „ „ 2 1/2 %

„ 6660 „ „ 2 1/2 %

„ 6720 „ „ 2 1/2 %

„ 6780 „ „ 2 1/2 %

„ 6840 „ „ 2 1/2 %

„ 6900 „ „ 2 1/2 %

„ 6960 „ „ 2 1/2 %

„ 7020 „ „ 2 1/2 %

„ 7080 „ „ 2 1/2 %

„ 7140 „ „ 2 1/2 %

„ 7200 „ „ 2 1/2 %

„ 7260 „ „ 2 1/2 %

„ 7320 „ „ 2 1/2 %

„ 7380 „ „ 2 1/2 %

„ 7440 „ „ 2 1/2 %

„ 7500 „ „ 2 1/2 %

„ 7560 „ „ 2 1/2 %

„ 7620 „ „ 2 1/2 %

„ 7680 „ „ 2 1/2 %

„ 7740 „ „ 2 1/2 %

„ 7800 „ „ 2 1/2 %

„ 7860 „ „ 2 1/2 %

„ 7920 „ „ 2 1/2 %

„ 7980 „ „ 2 1/2 %

„ 8040 „ „ 2 1/2 %

„ 8100 „ „ 2 1/2 %

„ 8160 „ „ 2 1/2 %

„ 8220 „ „ 2 1/2 %

„ 8280 „ „ 2 1/2 %

„ 8340 „ „ 2 1/2 %

„ 8400 „ „ 2 1/2 %

„ 8460 „ „ 2 1/2 %

„ 8520 „ „ 2 1/2 %

„ 8580 „ „ 2 1/2 %

„ 8640 „ „ 2 1/2 %

„ 8700 „ „ 2 1/2 %

„ 8760 „ „ 2 1/2 %

„ 8820 „ „ 2 1/2 %

„ 8880 „ „ 2 1/2 %

„ 8940 „ „ 2 1/2 %

„ 9000 „ „ 2 1/2 %

„ 9060 „ „ 2 1/2 %

„ 9120 „ „ 2 1/2 %

„ 9180 „ „ 2 1/2 %

„ 9240 „ „ 2 1/2 %

„ 9300 „ „ 2 1/2 %

„ 9360 „ „ 2 1/2 %

„ 9420 „ „ 2 1/2 %

„ 9480 „ „ 2 1/2 %

„ 9540 „ „ 2 1/2 %

„ 9600 „ „ 2 1/2 %

„ 9660 „ „ 2 1/2 %

„ 9720 „ „ 2 1/2 %

„ 9780 „ „ 2 1/2 %

„ 9840 „ „ 2 1/2 %

„ 9900 „ „ 2 1/2 %

„ 9960 „ „ 2 1/2 %

„ 10000 „ „ 2 1/2 %

Javna zahvala.

Svoj rodbini, prijateljima i znancima,
koji su nam se srecem zauzeli za vrijeme
holovanja našega preljubljenoga sinka

Dušana

kao i onim, što su nas tješili budi pismom
ili rieču u teškim časovima, kad ga je
Bog prerano iz našega krila k sebi pozvao,
nadalje svim onima, koji su ga dopratili
do hladnoga groba, napose gg. svećenikom,
čimovnikom i ostalim korporacijama, budi
ovim putem izrečena naša najsrdačnija
hvala i vječita harnost, a od Boga obilna
plaća.

U Buzetu, dne 20. aprila 1903.

U ime žalujućih rodbine:

Kazimir Rade, učitelj.

HRVATI,
kupujte svi papir za pušenje
Družbe sv. Cir. i Met.
za Istru.

Öglas.

Kotarska bolestnička blagajna u
Voloskom obdržavati će u nedjelju, dan
26. aprila 1903. u 10 sati prije podne
u dvorani občinskog glavarstva u Vo-
loskom svoju

god. glavnu skupštinu

sa sljedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika poslednje glavne skupštine.
2. Izvješće uprave o društvenom poslovanju u godini 1902.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Zaključak o godišnjem izvješću uprave i absolutorij upravi za god. 1902.
5. Izbor nadzornog odbora.
6. Izbor obraničkog suda.
7. Slučajni predlozi.

Pravo glasovanja na glavnoj skupštini
imadu odaslanici blagajničkih članova i
poslodavaca, koji bijahu izabrani dne 20.
aprila 1902. Svi odaslanici, koji dođu na
glavnu skupštinu moraju donesti sobom
izkaznice.

U slučaju, da nebude na odredjeni
sat pristupio dovoljan broj odaslanika ob-
državatel je se istog dana u 11 sati prije
podne ovogodišnja glavna skupština sa
istim dnevnim redom, bez obzira na broj
prisutnih odaslanika.

Kot. bolestnička blagajna

Volosko, dne 15. aprila 1903.

Predsjednik:

Dr. Poščić.

Tvornica pokućstva

dvorskog dobavljača

IGNACIJ KRON

TRST - BEČ.

Tvornica u Beču u vlastitim zgradama.

Kuća utemeljena god. 1849.

Na zahtjev šalje badava:
ilustrovano popise, originalne nacрте os-
nova, pregled sobnih namještaja.
Najveća solidnost, elegantnost
i jeftina cijena.

Javna zahvala.

Duboko ganuti mnogimi dokazi sućuti, izkazane nam prigodom
smrti milog i nezaboravnog našeg otca, tasta i djeda

Ivana Varglien

pom. kapetana, posjednika i bivšeg obč. savjetnika

Oglasi, priopćeni itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novici za predbrojbu, oglašavanje itd. tiskaju se napunitom ili polonimnom pošte bezdionice u Bistri na administrativnu listu u Puli.

Kod naručbe valja točno naznačiti lihe: prezime i nazivku pošte predbrojnika.

Ko list na vrijeme ne prima, treba to javi odgovarajućim u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Cekovnog računa br. 847849.

Telefon tiskara broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Logonimni sustav imala svari, ali sloboda sva pokvariti. Narodna pravica.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Josip Hain. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trst. (Via Chiozza 8).

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, epodpisani ne tiskaju, a netiskani ne primaju. Predplata za poštarnom stoji: 10 K u obće, na godinu 5 K za seljake, na godinu ili K 5—, odn. K 250 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Posjedni broj stoji to h., značilo 20 h., koli u Puli, koli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u „Takari J. Krmpotić i dr.“ (Via Siskano), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplata.

Gospodarska Sveza za Istru.

Obećali smo pred dva tri broja, da ćemo slogom obiltnije napisati o „Gospodarskoj Svezi“, koja je ustanovljena sa sjedištem u Puli.

Evo nas danas, da to držanstvo izpunimo prema čitaocem „Naše Sloga“.

Budući pak većina tih od kmetске ruke, te nemaju zgode poučiti se od druguda; evo slediti ćemo način, kao da bismo govorili s jednim, koj se je malo utio, ali ima bistru pamet i nepomućeno hrvatsko srce.

Pitaš nas, što je to „Gospodarska Sveza“, a mi odgovaramo, da je to jedno društvo, ne od pojedinih ljudi, nego od više društava, pak ne od svakojakih, nego od onih, koja se po stanovilom zakonu sačinje, ili da se međusobno podpomazu za zajmove i posude; ili da pod skupni račun nabavljaju što jim je potrebno za gospodarstvo i kućanstvo, ili da za skupni račun prodavaju, što su članovi dobili prirodno, bilo od blaga, bilo od polje, bilo od obrta ili arta svoga.

Prema tomu takova se društva zovu ili posujilnicu, društva za stedažu i zajmove, ili privredna ili konsurna društva. Mjesto besjede „društvo“ rabi se priličnije besjede „Zadruga“.

Ima opeta u Istri takovih zadruga, koje stoje nekim načinom u svezi sa gospodarskim viećem u Poreču, te se zovu kotarske gospodarske zaduge. I one mogu biti u Svezi. Kako su pojedini ljudi udruženi već u mnogo krajeva u svoju zadrugu, bilo posujilnicu ili društvo za stedažu i zajmove, bilo u mliječarstvu, bilo u konsumu, tako sva ta naša društva, biti će, ako Bog da opet zaručena u veliko naše društvo, kojemu je ime „Gospodarska Sveza“ i kojemu je sjedište, barem za sada, u Puli.

PODLISTAK

Paňuljice.

Pis: Dube Razkrižar.

I.

Ubila ga tuga i sramota.

Uzetao se gospodici!... Pristoji... dābome pristoji!... vikala u grlo omasna, odprana ženitina, razstrane kose, crvenā u licu kō kihani...
Tko bi mi uz bok... mōm zelētku, kuku!, driebila se poruđljivo nešćina...
Ulicom miradnom; pāstion; sētao... zlovoljno, mladi gospodin. Smrtno bljedilo prekrilo ono inače ljepuasto... dok su mi siliti, maljušbe, rekō bi...
Sve mi pūčalo od boli, a prigušeni...
orno.

Zasto „Gospodarska Sveza“? Zato, da oni naši još tanki klasovi i mali snopci, budu svi u jednom svežnju, tvrdjem, jućem, bogulijem i uglednijem.

Uzmimo priliku: u jednom kraju ustanovili ste posujilnicu, ali neimate ljudi, koji bi u nju davali, a imate jih dosta i odvise, koji bi od nje potrebovali pomoći. Ona satna nemože, ni nježno pismo nije dosta jako, jer ih još nije poznata u svijetu, ili joj nisu račun pregledani, ili ima ljude dobre i poštene, ali još ne dosta poučene, kako da pisu u knjige svoje račune.

Tu će priskočiti u pomoć „Gospodarska Sveza“, koja će svojim jaćim imenom podkrepiti ono slabije, ako mu je do nevolje, ili će poslati pregledati račune, da se osvjedoči, te je sve u dobrom redu, ili će naći i pomoći i dati izući koga bistrijeza koj će u svojoj okolici pri svojoj maloj zadrugi pisati račune i drugo, što je potrebno da se upiše.

Uzmimo drugi primjer. U gradiću, odkud ljudi idu po svietu i doma šalju gotovine, ima se mala posujilnica. Celjad lamo nepotrebuje novca, a ono ga društvo nesmjie držati da leži bezplodno. Novac, koji mrtav leži, zajede se kao i nerablivo željezo. Takovo će društvo kroz „Gospodarsku Svezu“ dati svoje pretiċko na dobitak onomu našem društvu, čiji ga članovi više trebaju.

Ona mala zadruga, koja daje novac, dati će ga drugom ali putem ciele „Sveze“, a ona koja ga prima, primiti će ga od ciele „Sveze“ i onaj član malog društva, koji od njega prima zajam ili posudu, biti će dužan ravno svojem društvu, a ovo društvo ciele biti će dužno „Svezi“.

Tako će biti tvrdje i ono, što „Sveza“ bude imala dobiti i ono što bude imala dati.

A gdje su tvrdje obveze i jaće garancije, ondje je laglje dobiti kredita i pod pogodniji način; tako se malo po malo snizuju interesi i laglje se odplaćuju kapitali ili se laglje porabljuju na nove

radnje, recimo na krčevine, nasade, poholjšanje domaće životinje i sto drugih načina.

Uzmimo još koji primjer: I kraljeva vlada zahtjeva i pamet nas uči, da pri društvihi mora biti u redu sve poslovanje. Zato će doći zakon, da se društva imaju podvrgnuti pregledu ili od svoje „Sveze“, ili od čovjeka kojega zato pošalje oblast. Eto, posao „Sveze“ bili će dākle i to, da od puta do puta pregleda kroz svoje ljude poslovanje zadruga, koje su s njom u svezi.

Još jedan primjer: Rekli smo, da neimamo svagdje ljudi, koji bi znali, sve kako treba, ređiti u knjige poslovanje i račune, družtvenog.

To je žalostna istina, zato u mnogom mjestu nemamo posujilnica ni drugih takovih zadruga koje bi mogle dobro djelovati i narodu koristiti.

Kad je tomu tako, „Gospodarska Sveza“ obratiti će se na vladu, kojoj je dužnost da narod podiže, a ne da ga gosi, neka dodje u pomoć, pak neka svako toliko, recimo jedanput na godinu, pošalje novca, da se nekim ljudem može platiti putni trošak i hrana za desetak dana, gdje bi jili se onda skupno poučavalo račune i knjigovodstvo i poslovanje maljih zadruga.

Napokon uzmimo još jedan primjer: Više malih zadruga potrebuje svake godine za svoje članove sumpora, mōdre galice za vinograde, rudinoga gnoja za polja i livade i drugih stvari, a tako i svagdanoga živeza i drugih potrebština. Jedno nabavlja ovdje, drugo ondje, bez reda, bez pravoga poznavanja stvari, bez potrebitoga dostatnoga kredita.

Putem „Gospodarske Sveze“, takovi se poslovi, ako su javljeni i proračunani u pravu dobu, mogu mnogo korisnije obavljati, nego li jih sada obavljaju pojedina društva.

A kako je radi nabave, tako je i radi prodaje za skupni račun, gdje bi koja druga imala recimo, mlička, masla, vina,

nabornim licem ljupnula bi trudno, pospano ohole uglove gospodskih palača i one sirotinskih kolibica pa bi ko da ih prezire odklimatata dalje. Grdne joj psovke izbjale iz pijane utrobe, dok je debelom, garavom rućetinom mahala u zraku kō mahnita.

Domolay se do trga sv. Amona sjedne kraj mjedenog kipa Jurja Oružnika i sva blažena pada se sliadkom Morfejevom zagrljaju.

Noć je odmicala, nebo je uzdimalo a smleg lepršao sve to živahnije, pletuć kō hjer bielu koprenu nad uspavanom glavom nesretne žene.

Na groblju sv. Jelene med pustom šumom krizevija, mramornih i mjedenih kipova sjedio je poduprete glave mlad, sunonjav čovjek. Na bljedim mramornim ustajama lebdio mu trag bolnog, vajnog uzdaha. Živa slika pretrpjelih patnja. Oko mu se rosilo kō mlado jutaranje cvieće majskih poljana i pišilo tužno, sažno na zemlju.

ulja i drugih stvari na prodaju. Kakova bi to ljepota bila, kad bi, naš istarski kmet mogao, recimo, u skupnu jednu konobu dati svoje grozde, da ga lamo u čiste i dobre posude uvine, pak njemu udje na priliku do jedne polovice napred, da plati davke, da obuje i zaidjene čeljad za zimni lid, a drugo da mu se izplati, kad se u dobroj zgodi proda!

Neki mali početak učinjen je i u tom, a bili će po vremenu i bolje. Eto, to su od prilike poslovi, kojimi će se imati baviti naša „Gospodarska Sveza“ za Istru, i da Bog da u dobri čas!

Pitati ćeš, a je li već kuda druguda tako? Jest svakuda, gdje ljudi gledaju dalje od nosa, i po Njemcima, po Francuzkoj i po Italiji i po svih zemljah našega cesara i kralja.

Evo ti najbliže nam Kranjska zemlja, koja ima svoju veliku „Gospod. Svezu“, koja prometne na milijune kruna na godinu.

Pitati ćeš još: a zašto u nas nije već tako dobro, kako druguda?

Odgovor je kratak: To je svejedno, kao da me na ledini pitaš, zašto nije na njoj liepoga, zlatnoga, zreloga klasja?

Sinko moć, treba najprije ledinu izorati i ogužiti i pobranati, pak ju treba dobrim sjemenom zasijati i onda pljeti čistiti i blagoslov nebeski nazivati, pak onda tekar dodje plod i umnožak.

Mi Istrijanci hrvatskoga jezika bili smo celjad zapuštena, pak nismo nego kasno počeli misliti o boljem napredku, a naše ledine pasi su bez truda neprijateljeli naše narodne vjere, niti se je tko brinuo, da ledinā orema!

Kako smo već u ovom listu javili, „Gospodarska Sveza“ za Istru registrana je pri c. kr. sudu Rovinskome odlukom od 28. marča 1903., poslovni broj Firm. 34/3 Cons. II. 196/1.

Nije ovdje mjesto, da opisujemo velike trude i brige, koje smo imali, dok

Kraj njega na svježem, novom grobu zeleno se tek usadjeni bus zimzelena i zute „semprevive“. Crni, drveni krst, biefo pobojadisanih uglova, velikim biefo ubilježenim brojem, stršio je tužno iz nadgrobnog humka. Na njem lepršala duha, široka vrba, crna kō mrtvaćki san. Velikim zlatnim slovom bilo je na njoj ubilježeno: „Tezi Borović - Podolskoj — sin Tu-gomil“.

Sunrak se hvatao.

Nebo je plakalo, gorko plakalo. Gustā, neprekidna kisa spuštala se na zemlju uz huk i pljusak. — Grobljem prolazila svjetina žurnijim korakom i ledinice dopadavala sažalni pogled na ubogog mladica. Svakom se izviju iz grudiju duboki, vajni uzdahi, svakom se suza žalosti i sačinosti pomaknula na oku, al za nikoj ne imahjase ukoćeni mladici nikom zahvale, nikom ne prozbori njegova hladna, maljušna ustava. — Ah, ta kako da mrtvaći zbori! P.... (Nastavak sledi.)

samo postigli registraciju, jer su sudovi do sada tumačili temeljni zakoni od 9. aprila 1873. broj 80 l. d. z., tako da samo pojedini ljudi mogu stvoriti zadrugu, a da se više zadruga ne smije opetiti zadržati po istom zakonu u jednu veću zadrugu, kao što je „Sveza“.

Mi smo uspjeli sa protivnim mišljenjem. Naša „Gospodarska Sveza“ jest za drugu na ograničeno jamčenje. Svako društvo, koje hoće da se začlani, treba da po propisih svojih pravila podpiše pristupno očitovanje, i da (kad bude na to pozvana) plati četiri krune pristupnine i 100 kruna za svaki zadrugi dio. Jamčenje za „Svezu“ gubitke u koliko bi jih bilo, pak se nebi mogli pokriti „Svezinom“ imovinom, iznaša još devet puta toliko, koliko svaki zadrugi dio.

Nijedna naša posujilnica u Istri, ni konsumna, ni inako gospodarsko društvo, ni zadruga, nebi smjeli ostati izvan ove naše „Sveze“, koja pak se nada, da će u dobrih odnošajih ostati sa svimi onimi savezima i novčanici zavodi, izvan Istre, sa kojima stoji do sada u poslovanju naše razne posujilnice, jer nismo toliko kanili ustanoviti nešto posve nova koliko utvrditi i vezati u čvrsti vez ovo što već po Istri imamo i što ćemo Božjom pomoći po raznih mjestih podignuti.

Razasišli se već našim zadrugama obrasci za pristupno očitovanje, a djelovanje započeli će čim budu temeljito učinjene sve potrebitne priprave.

Do sada začlanile su se u našu „Gospodarsku Svezu“ sljedeće zadrugu: 1. Istarska posujilnica u Pulj; 2. njezina podružnica u Pazinu; 3. Gospodarsko društvo u Pazinu; 4. Vjersijski zavod za Kvarnerske otoke u Kirku; 5. Posujilnica u Voloskom. Društva za štednju i zajmove (Raiffeisen): 6. u Bernu, 7. u Buzetu, 8. Malom Lošinju, 9. u Medulinu, 10. u Nerezinah, 11. u Baški (Seoska blagajna), 12. u Omisliju, 13. u Baderni, 14. u Tinjanu, 15. u Oprtlju (Livade), 16. u Dobrinju, 17. Gospod. društvo u Baderni, 18. Gospodarsko trgovačko društvo u Nerezinah, 19. Mjlekarska zadruga u Bernu.

Nadamo se, da ćemo već tekom ove godine imati svega skupa tridesetak u „Svezu“ spojenih zadruga, a to će za naše okolnosti biti lep uspjeh, jer sva ta društva prometala bi ukupno kakova 4 milijuna kruna na godinu već sada, a po vremenu i više.

Narodna svetinja u pogibelji.

U zadnjem broju priobčili smo naredbe kongregacije sv. obreda u Rimu, tičuće se porabe staroslovenskoga jezika u naših crkvah.

Krivnjom narodnih protivnika nestalo je na žalost prošloga vieka iz crkava biskupijah porečko-puljske i tršćansko-koparske naše glagolice ali se je do danas sačuvalo narodni jezik u bogoslužbi i u raznih crkvenih obredih. Naš narod se je priljubio toliko svomu jeziku u crkvenoj porabi, da će biti uzaludne sve svietske site, da mu tu ostavšinu djedova izkorene ili uknuju. U porečko-puljskoj biskupiji biti će je to za rukom na žalost našim narodnim protivnikom za vladanja biskupa Flappa ali u tršćansko-koparskoj biskupiji biti će to vrlo teško ili čak i nemoguće. O tom mogu biti gospoda na tršćanskom ordinarijatu osvjedočena, da će naići na najžešći odpor proti uknuću njegove crkvene svetinje ne samo među narodom, već i među našim rodoljubnim svećenstvom.

Medjutim nevalja prekrstiti ruke i čekati nebažno na ono, što nam sreća ili nesreća donese. Kako će svatko lahko razviditi iz spomenutih naredaba, pogibelj prieti velika narodnoj svetinji i radi toga je dužnost naših narodnih krugova, da se mnknu i da učine sve ono, što zahtjeva važnost položaja, a da se zaprieči borbu izmedju

poglavlara crkve i naroda i da se obrani ono, što nam je još preostalo od naše narodne povlastice u crkvah naših.

Pozvane su tuž u prvom redu narodne občine, da podignu svoj glas proti namjeravanom doknuću narodnoga jezika iz naših crkava, a dužnost je sveta našeg rodoljubnog i poštvojnog svećenstva, da upozori na vrijeme svoje poglavare na teške posljedice, koje bi stalno nastale kad bi se milom ili silom htjelo oduzeti narodu još ono malo njegova jezika u crkvah njegovih, što mu ga nemogaše do sada oteći ni najljući dušmani njegovi.

Gospodu pako na ordinarijatu u Trstu upozorujemo i mi na pogibelj, koja bi nastala, kad bi se htjelo provesti u naših crkvah ono, što se je provelo u crkvah ove naimo porečko-puljske biskupije.

Gospoda župnici i dekani, koji žive sa narodom i koji poznaju najbolje njegove želje i potrebe, imali bi upozoriti bez oklijevanja, otvoreno i jasno gospodu na ordinarijatu na to, kako bi nastale teške posljedice za crkvu i narod, kad bi se pokušalo izvesti poznate naredbe na ničiju korist, već samo na štetu crkve i naroda našega, te jedino na veselje i zadovoljstvo ljutih protivnika crkve, svećenstva i našega naroda.

Računi biskupskog konvikta u Trstu

— i narodna ravnopravnost.

Neugodno nam je, što se moramo svake godine vraćati na isti predmet, ali pošto nepomogaše ništa do sada ni naše molbe ni naše grožnje, ovršiti ćemo i ovaj put svoju novinarsku i rodoljubnu dužnost bez obzira na to, da li će to biti komu milo ili nemilo.

Prije svega moramo iztaknuti za one, koji toga neznaju, da je ustanovio taj biskupski konvikt blagopokojni i nezabornavi naš biskup Juraj Dobriča, nesamo uzoran svećenik, nego takodjer odličan hrvatski rodoljub.

Računi, koji se za taj konvikt priobčuju u službenom listu tršćanskom ordinarijata, vodi se u talijanskom, a objelodanjuje se dielomice u talijanskom, dielomice u latinskom jeziku.

Tako nalazimo u zadnjem broju glasila biskupskog ordinarijata ponajprije talijanski izvještaj o mlodarih rečenom konviktu. (Oblazionni pel convitto diocesano) Od prinosnika svećenika jesu samo trojica i to sva trojica poznati naši rodoljubi. Od pobožnih prinosnika imade ih iz 15 župa, koje su skoro izključivo čisto hrvatske ili slovenske. Od prinosnika sv. obitelji, jest po imenu samo jedna talijanska obitelj. Od prinosnika — crkva imade ih 25, od kojih nije niti jedna talijanska.

Medju prinosne ubrojeni su interesi uloženi kapitala, jedna stipendija, prinos dječakih obitelji, i čisti prihod kuće Urbančić.

Medju tolikimi prinosnici, nalazimo samo jednoga s talijanskim imenom, dočim su svi ostali, pojedinci, crkve, društva itd. hrvatska ili slovenska — pa ipak je taj račun sastavljen i priobčen jedino u talijanskom jeziku!

Iza toga dolazi pod latinskim naslovom (Ratio administrationis honorum convictus diocessani Tergestini) talijanski račun o upravi biskupskog konvikta. Tuj dolaze u glavnih svetloh pod naslovom „Intrito“ (prihod) opet prinosi naših crkava, naših svećenika, naših ljudi, stipendija biskupa Dobriča itd. ali je uzaludno tražiti samo jednu rieč hrvatsku ili slovensku.

Taj račun nosi podpis biskupa (Francesco, vescovo) i kanonika P. Flega (Can. P. Flego) zanj je dakle odgovorna ova dvojica nesamo što se tiče točnosti nego i što se tiče jezika, u kojem je sastavljen. Odustajemo od svakog daljnog tumačenja tog postupka gospode upravitelja

konvikta, jer smo se već i do sada tim pitanjem bavili, nu ipak nemožemo odmanje a da neucinimo na koncu ovih redaka jednu skromnu opazku: Cini nam je čudnovato, što se daje prednost jednom jeziku pred drugim i od strane onih, koji kažu, da nepoznaju nikakve razlike medju jezici ni medju narodnostmi, i što se u latinsko pisanom glasilu rečene biskupije priobčuju račune konvikta ustanovljenog od jednog Hrvata u jeziku, koji nije službeni jezik te biskupije i kojim se služi ogromna manjina svećenstva i vjernikah te biskupije.

Naredbe sv. Sborna za obrede.

Iz svećeničkih krugova primamo: Iz Istre polovicom travnja. Opet novo veselje u židovskom alcoranu „Il Piccolo“ od 13. t. m. j., radi proglašenja u tršćanskoj biskupiji odluke 5/8. 1898. sv. Sborna za obrede. Presvj. biskup Nagl postati će odlučan i pravedan vladika ako se bude držao načela sadruga mu Flappa i naputka „Piccolova“. Ntreba si glave razbijati što ima učiniti glede crkvenih obreda u njegovoj biskupiji ako će se držati odluke „Piccola“: Evo taj njegov naputak: „Izaz crkava slavenskog obreda u tršćanskoj biskupiji nemože biti drugičiji od onog, koji bi u svoje vrijeme uredjen od presvj. Flappa, t. j. nijedna crkva ne može zakonito zahtjevati takozvanu povlasticu staroslovenskine; u svih dakle mora se štovati ili ponoviti latinski jezik, jedini zakoniti obredni jezik biskupije“.

Po „Piccola“ dakle Pilat je rekao: što pisah, pisah, pa njegova je vriedila. Dali će presvj. vladika Nagl slediti savjet „Piccola“, to nemožemo još za sada znati. Svakako pozivljemo „Piccola“, da još proštita i razmislija pastirski list za korizmu biskupa Nagla-t, te mislimo da će ondje naići Isusov odgovor farizejskomu pismoznancu koji glasi: „Ljubi Gospodina Boga tvoga svim srcem svojim, svom dušom svojom, svom pameću svojom, svom jačošu svojom; a iskrenjega svoga kako samoga sebe“. Crkva je nad sve narodnosti i za sve narode; i po tom prava majka svim narodom. To je zapovjedio Gospodin: „Idite i učite sve narode (Mat. 38. — 19.) Gospodin Isus profio je svoju krv za sve ljude, a crkvi je dužnost, plod te žrtve svim namaknuti. Nezahtjevatje dakle od svoga duhovnog pastira svećenika — da se brine za jadne, a druge da prezire; da jedne podučava, a druge zanemaruje, — te mora glasno kazati sa apostolom sv. Pavlom: „Svim sam postao sve, da sve spasim (I. kar. IX. 21.)

Prošlo je tisuću godina da je staroslovenski jezik med pokršćenim Slavenima u službi istarskih crkvah, i gotovo odkad su Slaveni iza progona njihovih predjeda opet naselili u Istru. Jedino progonsva, nasilja, pomanjkanje knjiga, pomanjkanje svećenika u poznavanju staroslovenskine, može se pripisati medju opravne uzroke, koji su kidali svetrajnu porabu staroslovenskoga jezika u crkvah naših.

Evo u prievodu nekoje točke spomenuete odredbe:

I. Poraba staroslovenskoga jezika u svetoh liturgiji ima se smatrati i držati kao stvarna povlastica pripadajuća stanovitim crkvam, a nipošto kao osobna povlastica, što pripada nekojim svećenikom. Biskupa dakle bit će služba i dužnost, da svaki u svojoj pokrajini što prije sastavi popis ili katalog svih i pojedinih crkava, za koje se sigurno zna, da sada uživaju tu dozvolu po pravu.

Nadalje da se uklone „dvojbe, dokaz za tvrdjenu povlasticu neka se uzme iz dokazala i svjedočanstva, što za sigurno postavljaju i valjano dokazuju, da je ona bila u krieposti i da u istinu živi barem trideset godina od sada; a ova duljina

vremena u toj stvari smatra se za dostatan po osobitoj milosti svete Stolice.

Ako koje onda nastaju prepirka i potškože u takovu dokazivanju, neka ih biskupi pōdnesu svetomu Sbornu za obrede, izloziv jasno i točno dotične okolnosti za razriešenje pojedinih slučajeva.

IV. Gājegod puk običaje odgovarati svećeniku kad služi ili nekoje česti mise pjevali, i to će biti slobodno u povlastenih crkvah samo jezikom staroslovenskim. A da to lagje izbude, moći će ordinarij vjernikom izključivo dopustiti da rabe priručnu knjigu, opremljenu latinskimi slovima mjesto glagoljskimi.

V. U rečenih crkvah, koje nedvojbeno uživaju dozvolu staroslovenskoga jezika, moći će se upotrebljavati obrednik tiskan slavenskim jezikom kod podjeljivanja otajstva i blagoslovima, samo ako bude pregledan i odobren od apostolske stolice.

VI. Pomnivo neka uzastojte biskupi da promiču u svojih sjemenistih nanku koli latinskoga, toli staroslovenskoga jezika, tako, te svaka pokrajina imade koliko treba svećenika za službu u oba jezika.

X. Gdje je zavladao običaj u svečanoh misi pjevati slavenski Poslanici i Evngjelje, iza kako ih se odpjevalo latinskim one crkve jezikom, takov običaj moći će se držati, samo da se rabi jezik staroslovenski. U misah pako župnih bit će slobodno iza čitanja Evngelja, pročitat ga jezikom pučkim za pastirsku ponku vjernika.

XII. U propovjedanju rieči Božje ili u drugih bogoslužnih činih, koji nisu strogo liturgički, dopušta se rabiti jezik slavenski pučki na dobro i korist vjernika, držeći se ipak obćenitih odluka ovoga svetoga Sborna za obrede.

XIII. Biskupi onih krajeva, gdje je u porabi isti jezik domaći, neka nastoje, da se priredi jednolik prievod molitva i pjesama, što ih puk pjevuje u svojoj crkvi, za to, da koji predju iz jedne u drugu pokrajinu ili župu, ne naidju na itakvu razliku u molitvi i pjevanju.

XIV. Pobožne knjige, u kojih se nalazi pučki prievod liturgičkih molitva za privatnu jedino uporabu kršćana, neka su od biskupa valjano pregledane i odobrene.

Tršćansko-koparski ordinarijat u svojem diecezanskom listu, još objelodanjuje odluku 14/8. 1900. sv. Sborna, kojom se tumači toč. I. sljedećim: — „Prijavljenima crkvama nije bila uknuta povlastica, kao je običaj staroslovenskine bio prekinut kroz trideset godina, ne svojevrijno, već za priekom izvanjskog prouzrokovanog nasilja, ili zbog pomanjkanja staroslovenskih misala, ili pomanjkanja svećenika u poznavanju istog jezika“.

Iz navedenih odluka, može čitatelj razumjeti da sv. Stolice, uzprkos nastojanju latinizatora u Istri, nekani uništiti staroslovenskine a još manje pučki jezik. Jedni nalaze se biskupom zakonito uređjenje, t. j. da odnose obrede i knjige unapried budu jednolike u župah biskupije, ali ne alla „Piccolo“.

Svakomu je slobodno zakonitim putem braniti svoja prava, mlitavost i lienosť za učuvanje; i oživotvorenje istih, poštoje uzrokom prokletstva.

Što nam Bog daje i nalaze, nesmijs se zatajiti ni zabaciti.

(Ali na žalost nedielimo ovo „dobri-jansko“ mišljenje g. dopisnika glede tumačenja navedenih naredaba sborna sv. obreda u Rimu. Op. ured.)

Zemaljsko gospod. vieće

(Nastavak)
Na točku dnevnoga reda „o mjerah na obranu vinarske nevolje i obzirom na utakmicu i obzirom na trsne holesti“ predsjedništvo reče, da nema predloga, te bud
Nastavak u prilogu.

prihvaćen predlog g. Tomasi, neka se predsjedništvu povjeri, da stvar dobro prouči, te drugi put iznese konkretne predloge.

Niti o slijedećoj točki: ostrojenje agencije na skupnu nabavu kemičkih gnojiva, zvepla, modre galice i drugih gospodarskih potrebština, nije se moglo ništa zaključiti, jer nije još sve svedeno na čisto. Vlada nemisli ustrojiti svoju agenciju, nego je pripravna podijeliti podpore. I zemaljski odbor je sklon pripomeći sa podijeljivijem predumovima i podpora, al mora čekati odluku sabora.

Baron Polesini preporuča, da odbor za skupnu nabavu bude prije konca godine sazvan, da se uzmogne nabavljati uz povoljniju cijenu.

Predsjednik pročita račun o lanjskih nabavah. Bilo je K 97.600 prometa, a K 560 čistoga ostatka. To se je sve uzradilo sa K 6000 predujma i sa onim što su morali naručiti predplatiti.

Zaključilo se nagraditi pisara g. Staré sa K 300 za trud, što si ga je oko svega dno.

Predsjednik priobči imenovanje novih putujućih učitelja gospodarstva. Razpela se veoma živa razprava o odnošaju u kojem bi morali ti vladini učitelji stajati prema zemaljskomu gospodarskomu vieću i zavodu i prema zemaljskomu odboru. Predsjednik, gosp. Tomasi i dr. Cucovich htjeli su, da se svi putujući učitelji sastanu barem jedanput na godinu u Poreču, te se pogovore i slože u mišljenju, da ne bi u svojem podučavanju po pokrajini putujući učitelji putili na jedan način, a učitelji gosp. zavoda na svojih izletih na drugi, te tako mutili pojmove i postigli i jedni i drugi protivno od onoga, što su želili. Nadalje su zahtjevali, da vladu u decembru svake godine priobči zemaljskomu odboru program putovanja svojih učitelja, da on po njem uravna putovanje učitelja gospodarskoga zavoda. Inače će se dogoditi, da će se kadgod naći ili istodobno ili malo za tim na istom mjestu i zemaljski i vladini učitelji. Napokon su predlagali, da bi na troškove gospodarskoga vieća putujući učitelji mogli sudjelovati bar jednoj sjednici istoga, kada se bude razpravljalo o proračunu za buduću godinu.

G. Frühauf, ako i je za neko sporazumljenje, neslaže se s tim, da bi vladini učitelji dolazili u Poreč na kakov sastanak u gospodarskom zavodu. Vlada će redovito pozivati svake godine svoje učitelje na zajednički pogovor u Trst. Na taj pogovor moći će, ako bude htio, poslati i zemaljski odbor jednog učitelja gospodarskoga zavoda. To je u ostalom načelno pitanje, te ga on nemože ni primiti ni odbiti. O tomu bi moralo odlučiti ministarstvo, jer u pravilniku putujućih učitelja nema spomena o takovih sastancih. Nije pa nikako za to, da bi vladu priobćivala program putovanja svojih učitelja zemaljskom odboru. Tim bi se vladu njemu podredjivala. Zašto nebi zemaljski odbor prihobćivao takov program svojih učitelja vladi? On predlaže, da se pozove zemaljski odbor neka redovito priobćuje vladi što kani zemaljski zavod poduzeti za pouk u gospodarstvu izvan svoga sjedišta.

Dr. M. Trinajstić podupire ovaj predlog izlaze, da jedan susretaj učitelja bio bi moguć samo u djelokrugu učitelja gg. Vardabasso i Porro-Belli. Onamo, kamo će poći gg. učitelji Sancin, Trampuš i onaj, koji bude još imenovan za otko, ne će poći učitelji gospodarskoga zavoda, jer ne poznaju ni hrvatskog ni slovenskog jezika. Dok će g. Porro-Belli lahko i sam obaviti svoj posao po otocih, nek se gg. učitelji gospodarskoga zavoda pogovore sa ovdje stanujućim učiteljem g. Vardabasso, pa eto izključivo svaki susretaj.

Kod glasovanja padoše sa većinom glasova predlozi o zajedničkih pogovorih u Poreču i o prihobćivanju programa pu-

tovanja od zemaljskoga odbora vladi, a bude nasuprot većinom glasova primljen predlog, da se pozove vladu neka priobćuje taj program zemaljskom gospodarskom vieću. Predlog, da budu pozvani putujući učitelji na prisustvovanje jednoj sjednici gospodarskoga vieća bude primljen jednoglasno. (Konac sileđi.)

Predplatnikom, koji nisu još te ponovili ovogodišnju predplatu kao također nekim dužnikom za prošlu godinu, priložili smo opomenice, odnosno položnice molbom da se nas čim prije sjete predplatom. Odmaknula je trećina godišta, pa se nadamo, da neće biti zamjere.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metodaa“
za Istru

Franina i Jurina.

Jur. Ča biš reka Frane, zašto je šior Kito uzea zvono hrvatskoj školi?

Fr. Dobija je urdin od Kamalića, Benalida i Bartolića, da mora nositi zvono svaki koji ima roge.

Jur. Ha, ha, ha, vero on ima veće nego tvoj gojardo.

Fr. Ako je tako, neka si ga obisi na... vrat, i neka zvoni dindon, dindon, da ga čuje siora Roža i Marašton.

Fr. Nedanji meštar Marki da se jadi na pošlene naše Lanišćane, ki zovu svoje brečiće Grego.

Jur. A ča će pak storit va lčićeh, Poljanah i na Leprince, kada bude čul zvat domaći breki: nā Grego, nā! Grego semo, Grego tamo?

Fr. On će siromah s koži skočiti.
Jur. Mala škoda!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

† Ante Kovačević, mehanik u c. i. kr. arsenalu, te nećak g. Toma Zorića, umro je nakon dugotrajne teške bolesti jučer poslie podne u 23. godini. Sprovod će biti danas u 5 sati iz mjestne bolnice. Pokojnik bijase, dokle ga nije shrvala bolest, član „Sokola“. Vječni mu pokoj.

Akademija Ujaka c. kr. državnog gimnazija u Puli obdržavati će se u subotu dne 2. maja 1903. na 5 sati poslie podne u dvorani restauracije „Stadt Pilsen“ (Arco Romano). Ulaznica po osobi 1 K. Čisti dohodak pripasti će djakcoj zakladi. Raspored akademije jest vrlo bogat i raznolik.

Iz Kanfanara nam pišu: Dobro znademmo cijeniti kad ga izgubimo. Danas otišo iz naše sredine vrlo naš dosadnji kapelan i zdušan rodoljub Vjekoslav Višković. Sto je bio isti nama u Kan-

fanaru, koji imademo tako malo njih, koji bi razumjeli naše jade i imali volje da se za naš zapušteni ovdje narod zborom i tvorom zauzmu, vidjeti ćemo tekak iza njegova odlaska sve bolje, osobito i s toga, što dolazi na njegovo mjesto, ako smo dobro obaviješteni, njeki Trentinaec, koji da ne razumije ni rieči našeg jezika. Jamteć otišom nam g. kapelanu harau uspomenu, želimo mu najbolji uspjeh na novom njegovom djelovanju kod Majke Božje od Zdravlja i to da mu nebi ovo maleno priznanje njegovog zaslužnog djelovanja škodilo na odnosnom višem mjestu.

Sv. Marija od Zdravlja (obština Barban) polovicom aprila 1903. Minule su već 3 godine dana, odkad se je biralo zadnji put zastupstvo za upravno vieće u Raklju. Minuo je doskora rok za pregled izbornih listinah, koje bijahu izložene na uvid svakomu u obč. uredu u Barbanu puna četiri čedna. Pregledali smo listine i našli je u takovom stanju — u kakovom nebi imale biti. Tri su godine prošle, da smo dali povjerenje mužem, od kojih smo se ufali, da će nastojati o dobrom stanju i napredku naše hrvatske podobćine a napose da će zagovarati i braniti naš milo-zvučni hrvatski jezik i hrvatsku narodnost u svakoj prigodi. Ali se ljuto prevarisimo! Većina tih muževa je držala s kmeti, dok su ih kmeti izabrali, a poslie obrnuli im ledja. Dobra je to nauka našim kapelanecm, da se budu barem u buduće znali ravnati. Ogronna većina tih sadašnjih zastupnika izdali su svoj rod prigodom zadnjih zemaljskih i državnih izbora. Dali smo njimi naše povjerenje — a kad tamo — na veliku našu žalost izdali nas kao Juda našega predragoga Spasitelja za 30 srebrnjaka. — Još su dapače naš mirni puk nagovarali, neka glastuju za protivnu krnjejsku stranku. Obćevali su ljudem manu nebesku ako budu izabrani za župane; za izliku činili su se protivni šarenjakom samo da si osiguraju puk. Ali dogrije su u srcu mislili, što nam dokazuje njihovo dosadanje vladanje i držanje u zastupstvu. O hrvatskom jeziku ni pisnulo se nije; u upravi pišu samo i izključivo krnjjo-talijanski; pečat nosi neprestano talijanski naziv: „Consiglio d' Amministrazione di Castelnuovo“ u sredini pečata stoji golub prignutom glavom — a otvorenim kljunom i tuži se što mu je malo zobati 100% dicialna. Preporučujemo gg. županom da na prvoj sjednici odrede da se imade pisati sve u našem hrvatskom jeziku, i ono iz pečata, da dadu iztriebiti i da se ima napisati u hrvatskom jeziku. Imali smo prilike viditi, da kad naši donesu bud kakvo pismo, da se s njim podrugivaju t. j. da zahtjevaju li mudraci da njim dopisujemo talijanski. E dakako!

Više puta molili smo putem „N. S.“ neka nam se učini onaj komad ceste od crkve pak na „Banjadnicu“. Ali naš glas ostao je glas vapjućeg u pustinji — naše nade odpolvine su po vodi. Javnim putem zahvaljujemo se g. S. Malabotich-u, načelniku Barbarskom, koji je nastojao svimi silami, da nam sugradi odnosno popravi onaj komad puta — i kojeg je popravio do medje Kričec. Ovim ga ujedno molimo neka zahtjeva od občine Vodnjanske da i ona već jednom svoju dužnost učini. Vraćajuć se na izbore, nadamo se, da će svaki izbornik dati svoj glas drugim mužem, koji će se zauzeti ozbiljnije za dobrobit obćinara, te raditi više za naš narod, jer nije dosta samo reći, nego treba imati i srca i volje činiti što je dobro. Dajte na noge, budite oprezni kapelanci Sv. Marije od Zdravlja. Sad je vrijeme, da se popravi, što se je prvo pogriješilo. Počimmo odmah ali o d m a h dogovarati se jedan s drugim, koje ćemo ljude birati u novo zastupstvo. Složimo se, pak izaberimo si ovaj put takove ljude za župane, koji će točno i savjestno raditi za napredak naše občine i koji nas neće izdati, i prodati se Talijanom, kako su to njeki dosadašnjih učinili.

Pazinski kotar:

Imenovanje. Predsjedništvo prizivnoga suda u Trstu imenovalo je nostroma vojne mornarice Božu Sadica kancelistom kod kotarskoga suda u Pazinu.

Porečki kotar:

† Frane De Franceschi preminuo je na Humku (Umag). Talijanska stranka Istre gubi u pokojniku svoga zaslužnoga člana. Počivao u miru!

Podružnica družbe sv. Cirila i Metodaa u Livadah obdržavati će dne 10. maja t. g. u 4 sata p. svoju glavnu godišnju skupštinu sa obćnim dnevnim redom. Istom prigodom prirediti će i ples.

Iz Grožnjana stigoše nam nove jadicovke i tužbe proti tamošnjemu župniku, koji se sprda sa biskupskimi molbami i nalozii, te proti samom biskupskom ordinarijatu koji neima volje ili vlasti, da pozove na red prkosnog svećenika i talijanskog strancara.

Te tužbe ostavili smo za budući broj, jer smo doznali iz pouzdane strane, da se je ovih dana pripravljala u Grožnjaju deputacija, koja je imala poći još jednom u Trst, da tamo na ordinarijatu zamoli pomoći ili da se popita, da li je istina, da može jedan župnik činiti što mu drago u Istri, samo ako pripada talijanskoj stranci i ako ga franosni uzmu u zaštitu.

Koparski kotar:

Obćinski izbori u Pomjanu. Iz te občine, koja se nalazi u šarenjčkih rukuh, dobivamo riedko kad kakav glas. Posteniji obćinari podali se sudbini ili nastoje kako bi se rješili šarenjčkog jarma, a oni, koji su se prodali narodnim dušmanom, uživaju u grižnji svoje saviesti plod svoga izdajstva.

Sada nam javljaju iz te občine, da je prošao trugodišnji rok občinskomu zastupstvu, te da se pripravljaju za nove izbore. U tu svrhu izložene su od dne 14. o. mj. izborne listine, te su pozvani obćinari, da se osvjedoče, da li su u iste unesenii ili ne. Tko nije unesen neka potraži svoje izbornu pravo pomoću reklamacije i dok je vrijeme.

Novo pjevačko društvo. Dne 26. o. mj. sastali se naši rodoljubi iz Herpelja, Kozine i bližnjih sela na dogovor, da ustanove novo pjevačko društvo pod liepim imenom „Zvezda“. Sastanak je bio u proslorijah g. Benčića Frana. „Zvezda“ će biti ujedno pjevačko i čitalačko društvo. Pozdravljamo s veseljem to novo ogušće narodne prosvjete.

Voloski kotar:

Ženska podružnica „Družbe sv. Cirila i Metodaa“ u Kastvu, obdržavala je dne 5. t. mj. svoju godišnju glavnu skupštinu. Istu otvorii gđja. predsjednica, pozdraviv srdačnim riečima prisutne, te im ujedno zahvalii, što su se u tako liepom broju odazvali uzjeznom pozivu. Gajice, tajnice i blagajnica pročitase svoje izvještaje, koji bijahu od skupštine bez prigovora primljeni do znanja. Iza toga se preslo k biranju odbora. Predsjednicom bila opetovno jednoglasno izabrana velievriedna gđja. Evgenija Grosman, blagajnicom gđja. Lida Bačić, a tajnicom gđja. Marija Kinkela, posto je dosadašnja tajnica gđja. Jelisava Sepić izrazila želju, da bi ju koja druga zamjenila. Spomenuti moram, da je ona kroz više godina vršila savjestno i s najvećom poztivovnošću tajničku dužnost, te joj tim putem budi izrečeno najtoplija hvala. Izabrane bijahu također odslanice za glavnu skupštinu družbinu. Tom prilikom uplatiše članarinu za god. 1903. gospodje: Bubič Amatiya K 2, Bačić Cilka K 2, Buzdon Cilka K 1, Dukić Fany K 2, Dukić Petra K 1, Grosman Evgenija K 2, Jelušić Ernesta K 2, Jelušić Nadala K 2, Kleinmayr pl. Ema K 2, Marjanović Antonija K 2, Rubesha Alba K 2 (za god. 1902. K 2),

Stanić Marija K 1, Škender Matilda K 2. Nadalje gdje: Babić Gisela K 1, Bačić Lida K 2, Dukić Paskvala K 1, Grosman Ema K 2, Grosman Marija K 1, Jelusić Ema K 1, Jelusić Ljudmila K 1 (za god. 1902. K 1), Karlararis Andrija K 1, Karlararis Franjica K 1, Kinkela Marija K 2, Kučić Boženka K 1, Kučić Marija K 1, Miliš Antonija K 1, Munić Dorina K 1, Rubčić Klementina K 1, Rubčić Marija K 1 i Simar Ana K 2. Gđjica. Dorina Munić izručila je blagajnici K 148 kao ostatak od računa u gostioni gosp. Dekele u Permani.

Lošinski kotar:

K potvrđenju občinskih izbora u Cresu. Od tamo nam pišu 27. t. m.: Mnogim čitaocem zaslužne „N. S.“ bit će u oko upala zadnja konačna viest o našim lošinskim občinskim izborima; te će se bit začuditi, kako je vrhovno sudšte moglo odobriti i uništiti odluku namjestništva u poslu onako nezakonito obavijenih izbora, kako su naši bili, ali što je krivo vrhovno sudšte, ako se ljudima na namjestništvu drago u ovakvim stvarima samo malo naigrati — naravno u svoje svrhe, t. j. za moć od prigode ovim igrama dokazati, kako brane nas Hrvati — i na uštrb Talijana. Namjestništvo zaista je moralo uništiti onako nezakonite izbore, ako li ne za drugo, barem da bi visoka vlada mogla korektno odgovoriti na interpeleciju dičnog nam zastupnika prof. Spinčića o našim izborima; al se to nije moglo provesti bez zamjeriti se svojim istarskim miljenicima: zato se je izabralo srednji put, za nasiliti vuku i kozu, naime: uništilo se izbore za pokazati se kao pravdini prama nam, al se za to uništenje navelo u odluci takove uzroke, da se liepo znalo zaštititi i obraniti, te pokazati kao tobožnje mučenike svoje miljenike pred vrhovnim sudštem.

Evo dakle mi Hrvati smo u Istri uvijek bičevani od naše vlade, pa bi još htjela da njom ljubimo njezinu, za nas spasnosnu ruku, kojom nas uvijek za liepo molati; al da nam Cresaninima ne bi u toj stvari šta zamjeriti imala, već danas iz dna srea joj kličemo: hvala, hvala, gospodo na namjestništvu, na tolikom za nas brigom — hvala!!!

Trst.

Svjajna pobjeda u tršćanskoj okolici. Izbori za gradska odnosno zemaljsko zastupstvo grada Trsta sa okolikom svršili su u nedjelju sa izborom u 6 kotara tršćanske okolice. U gradu Trstu pobjedila je u sva 4 razreda židovsko-liberalna stranka i to očitom podporom vladajućeg suslava. U okolici pobjedili su naši dični Slovenci u svih 6 kotara tako svjuno, da se takovoj pobjedi nisu nadali niti njihovoj kolovodje. Izabrani su tom prigodom sljedeći zastupnici: U I. kotaru posjednik i trgovac g. Anton Sancin Drejač; u II. kotaru odvjetnik g. dr. Otokar Rybač; u III. kotaru odvjetnik g. dr. Gustav Gregorin; u IV. kotaru poš. činovnik i posjednik g. Ivan Gerdol; u V. kotaru veleposjednik g. Ivan Gorup; u VI. kotaru odvjetnik g. dr. Edvard Slavik. — Na te izbore vratiti ćemo se opet, za danas kličemo svjestim izbornikom tršćanske okolice srdčan: Zivili!

Glavna skupština „Delavskega podpornega društva“ u Trstu obdržavati će se u dražbenih prostorijah u nedjelju dne 10. m. a. g. u 4 sata poslije podne.

Iz Trsta nam pišu 26. o. m. j.: Posljednja Vaša viest priobčenu pod naslovom „Veseo i žalostan glas iz Trsta“ valja da ponješto izpraviti i to u sljedećem smislu: Glasalo se je dođuše u slovenskih krugovih, da se je bivši zastupnik IV. kotara tršćanske okolice gosp. Fran Dolenc utekao pod okrije izdruženih stranke „Patria“, nu on je to u listu „Edinosti“ opravrgao. Pošto je dapače i dalje, jer je na sastanku izbornika svoga kotara dne

23. o. m. svečano izjavio, da se povlači natrag i da neće kandidirati proti kandidatu političkog društva „Edinosti“, da se neciepaju glasovi i da ne bude tako izabrani narodni protivnik. On se je toga pošteno držao. Toliko u hatar istine.

Razne primorske viesti.

Poziv Istrankam! Biti će mnoga od vas pročitala krasan članak „Uskrna razmatranja“ u broju 16 „Naše Sloge“.

Vrlo rado bi se mi Istranke odazvale pozivu u smislu onoga članka, kad pauci ne bi u našim žepovima preli mrače. No kada nam sile ne dopuštaju, da štogod iz žepa izvučemo, a mi nastojmo kako da drukčije pomognemo istarskomu patniku.

Sasma prosti predlog šaljem častnim domorodkinjama kršne naše Istre, koji, ako bude prihvaćen, doprinesiti će barem malo pržine onoj ogromnoj kuli u kojoj bi se morali sačuvati potlačeni Hrvati e da se spase od ustiju talijanskog nezasišnog lava. Svaka gospodjica, osobito gospodje i gospojice ravnateljica škola, profesora, učitelja, učiteljice-patnice, neka goje u svome stanu pa makar pet stabiljka cvijeta, koje bi im moglo cvasti u jeseni, zimi, proljeću i ljeti (kaksifraga, noverini, ruža, rezeda, karandila, najprikladniji za tu svrhu). To eviče morali bi prodati prijateljem i znaneem prigodom „Spomen mrtvih“, Božića, plesa, Uskrna i t. d. i onaj maleni obol vjerno sačuvati za „Družbu sv. Cirila i Metoda“ ili „Djačko pripomoćno društvo“. Recimo, da nas se širom duhovine nadje tisuća, koje bi prihvatile moj čedni predlog, pa da bi svaka osobno od svoga cvičea sakupila po 1 K godišnje, eto liepo svolice od 1000 K uz malo truda i ljubavi za svoje dično hrvatsko pleme. Po praksi znamo, da je gospodi teško odbiti cviet, kad im ga nudja diete ili djevojče, pa još u tu plemenitu svrhu.

Mnogi će se čuditi ovome predlogu, no svakto će priznati da je i Petrova crkva samo skup milijarda kamenčića.

Na posao dakle mile Istranke, ja sam započela i evo danas šaljem 1 K od mogje cvjetnjaka „Djačkom pripomoćno društvu“, pa ako se koja sjeti kojeg drugog sredstva, neka se javi, mi ćemo ju slijediti uz najveću liarnost. Od Boga vam zdravlje, od srea pozdravljte! — Bodulka.

Promjene u tršćansko-koparskoj biskupiji. Duhovnim pomoćnikom u Sv. Ivanu kod Trsta bijaše imenovan g. Ante Čok. G. Vinko Dolenc premešten je nakon kratka boravka iz Kastva kao expozit u Vatovlje.

Zašto su Krstića uhitili? To se nam pitanje namiče nehotice znajući, da se riečko kada izručuje osobu radi čina sličnoga onomu, kojega je počinio Krstić, ako predje medje kompetencije oblasti pod koju spada. Dočuva dakle tu novost, odnosno da će Krstića izručiti austrijskim oblastim, nismo se nimalo začudili pomisliv na okolnost, da poslie što je Krstić odmglio na Rieku, nisu istarski vlastodršci imali više osobe, koja bi živom rietju mučila puk u Istri. Nije dostatno bilo mrtvo slovo njegove krpetine, trebali su nje ga živoga i — tako si mi stvar tumačimo — austrijska oblast im je učinila uslugu te izposlovala Krstičevu uhićenje. Krstić će, dobro k tvljenje, odsjediti u hladu dosudjenu mu kaznu, pa će biti opet slobodan čovjek te pjevati „Protom gorom z vier prolazi“, te izaći upravo u zgodno vrijeme iz gospodske burhanice pred izbore u Boljunu i Zminju. Eto pravoga razloga o Krstićevom uhićenju.

Da ne bude nespozrazumljenja. Obzirom na viest, priobčenu pod naslovom: „Njemački da, samo da nije hrvatski“ u br. 16. našega lista, piše nam prijatelj iz pokrajine koliko slijedi:

„Zelim, g. uredniče, razumjeti, da se o keljem se govoreći u toj uvasti, čita se nebi porodilo kakvo nespozrazumljenje ili da nebi pala ni sjenca sumnje na one, koji zastupaju častno i dostojno interese

našega naroda u zemaljskom kulturnom vieču. Ministarstvo poljodjelstva doprinosi polovicu plaće tajnika i pisara toga vieča, pak je postavilo zahtjev na predsjedništvo toga vieča, da tajnik i pisar zemaljskoga gospodarskoga vieča imaju poznavati također hrvatski ili slovenski jezik. Tomu zahtjevu dao je po svojoj prilici poroda predlog, stavljen u zemaljskom saboru za Istru od hrvatsko-slovenskoga kluba a na usta zastupnika dra. Matka Trinajstića, Predlog taj, glaseći, da moraju poznavati kolli tajnik toli pisar također hrvatski ili slovenski jezik, zabacila je dođuše talijanska većina, nu ministarstvo poljodjelstva je svakako zanj doznalo.

Isto ministarstvo sriavilo je i dalnji zahtjev, da mora biti njemu podastrt najčešćiji oglas na privolu ili potdaru. Talijanskim zastupnikom u Beču, napose dru. Gambini-u, tadašnjemu podpredsjedniku gospodarskoga vieča, poslo je za rukom ngovoriti ministarstvo, da odustane od zahtjeva, da bi morao i tajnik poznavati svakako hrvatski ili slovenski jezik, te je ograničilo svoj zahtjev jedino na pisara. Prema tomu bio je izdan pred tri godine oglas najčešćija jednak sadašnjemu i imenovanu tajnikom g. Blasig. Pošto su proti tomu imenovanju glasovali stalni članovi odbora gg. Škalamera i dr. Trinajstić, ostali su glasovi razpolovljeni i tada je odlučio za Blasiga predsjedatelj dr. Gambini. Ministarstvo je potvrdilo ili odobrilo to imenovanje.

Odatle slijedi dvoje: prvo, da su članovi stalnoga odbora, koji zastupaju prohibitko hrvatsko-slovenskih gospodara Istre učinili svoju dužnost i u tom pogledu i drugo, da treba tražiti toj nepravdi drugdje lieka, jer ga u Poreču nebi našao najprvi liečnik ovoga svieta.

(Zadajemo Vam poštenu rieč, da piscu na uvodu spomenuti bili nebijaše ni u snu nakana sumnjiviti viesti kogod od naših, a najmanje gg. stalne odbornike naše. Op. ured.)

Lovačke globe. Ove godine bijaše podijeljeno medju kotarske gospodarske zadruge u Istri iznos od K 6427-66, utjerane od političkih oblasti pokrajine tečajem g. 1902. za dozvole i globe lovačke.

Zemaljska podpora za gradnju ceste. Zemaljski odbor u Poreču doznao je upravnom vieču u Marčani iz zemaljske zaklade iznos od K 1000 kao podporu za gradnju ceste u veli sv. Mandalene.

Za nabavu vode. Zemaljski odbor u Poreču zamolio je e. kr. namjestništvo u Trstu, da posreduje kod ministarstva poljodjelstva nebi li ono dalo nalog e. kr. nadnjerniku g. Oberstu u Trstu, da dovrši svoja proučavanja glede nabave pitke vode u Istri i da izradi tehničku osnovu i za istarsko zemljište ležeće izmedju Lima i Raše.

Književne viesti.

Srpsko-hrvatski spor. Pod tim naslovom jur oglašena knjižica izašla je, te se može dobiti i kod našega uredništva za 20 h. po komi. Dio čistoga dobitka pripasti će „Družbi sv. Cirila i Metoda“.

Zdravstvene viesti.

Vuče Jabuke u domaćem ljekarstvu. Da kuhane jabuke i krasice, suhe sljive itd. služe u izvjesnim bolestima kao liek i podkriepjenje, to je mnogima poznato, ali će medjim biti poznata upotreba voća u sljedećim slučajevima: peteljka od trčanja koje se onako nemilice bacaju, daju izvrsno sredstvo protiv kašlja. Da se zato upotrebe, treba ih čisto oprati i u hladovini osušiti, u lanenu kesicu susuti i do upotrebe objesiti negdje na suho mjesto. Kod zatreba, treba uzeti toliko, koliko se sa tri prsta dobro zahvatiti može, pa kuhati u jednom malom lončiću vode i doдати prema ukusu 2 do 3 komada šećera, procieđiti i dati bolestniku da popije dok je još vruće. Isto se tako protiv kašlja upotrebljava „tej“ od skubnog sjemena

od dunja, samo je ovaj „tej“ malo gorčiji. — I sok od kupina sa šećerom ukuhani, i zrele bobice od zove u šećeru kuhane, izvrsno pomažu protiv kašlja. — Proliv škrofula vrlo su ljekovite trnjine (kupine). Za taj cilj treba ih u vodi skuhati i ocieđiti, pa ostaviti da se ova voda ohladi i onda ju piti u mjesto obične vode. Pijanjenje krvi brzo se prekine, kad se pije sok od dunja. Ukuhani zeleni orasi, suhe dunje ili pekmez od drenjuna zaustavljaju proliev. — Groždje se s vrlo dobrim uspjehom upotrebljava za čišćenje krvi, naročito crno. Kad se groždje iz jutra na prazan želudac jede, služi kao izvrsno i vrlo prijatno sredstvo za čišćenje (otvara) stolicu, a kad se jede poslie jela (ručka ili večere), onda potifno djeluje — „zavtvara“. — Sok od šimber groždja (rozbeza) i maline razhladjuje bolestnika u gripici. — Isto se to posie i sa vođom od jabuka. Za taj cilj treba uzeti jedan lončić, metnuti u njega 2 neoluštene nakisele jabuke i prelići sa dvie čaše vode, ovako prestaviti da se jabuke dotle kuhaju dok ne umeškaju; za time lončić poklopiti i ostaviti da se ovo ohladi pa onu vodu davati gripničevom bolestniku da ju pije. — Kuhane jabuke su za malu djecu izvrsno i zdravo sredstvo. — Sok od crvenih patlidjana (paradajsa) je jedinstveno sredstvo protiv bolesti jetrah (crne djevice) i u cievima; a sok od lubnice izvrsno je sredstvo protiv grimice i boljke u hubezima. — Sok od limuna, kad se izeđi u jednu šolju vruće crne kafe, daje vrlo dobro i brzo sredstvo protiv glavobolje. — Za ispiranje grla pri vratbolji kod djece, ne može se ništa bolje preporučiti od soka od limuna. — Kad te ubode pčela a ti presjeci jagodu, ogrozdu, jabuku itd. pa metni na ubodeno mjesto. Ona kiselina koja se u voću nalazi predupeti će žizu, svraki i otok ubodenog mjesta i oduzet će ubodu otrovnu silu. „Tjednik“.

Razni prinosi.

Podružitelj družbo sv. Cirila i Metoda u Puli, darovaše preko njezinoga blagajnika:

G. Oroslav Perkić sin. nadstražar u Puli K 5, prigodom svoj desetgodišnjeg službovanja i boravka u Istri.

Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru u Opatici darovaše preko naše uprave: Gospodjica Marija Trinajstić, učiteljica u Malinskoj, odzivajuć se članku „Uskrna razmatranja“ K 10— Na račun ove godine izkazano . . . 211-92 Sveukupno K 221-92

Dječkomu pripomoćnomu društvu u Puzinu darovaše preko naše uprave:

Sabrano K 19-20 dne 13. t. m. u veselom društvu zametkih „Slogaša“ i njihovih srdočkih prijatelja u škrci Fr. Brjana u Srdočima. — Za prodane razglednice u Puli dobijeno K 5-70. — Za čitanje novina iz uredništva K 1. — G. Oroslav Perkić, sin. nadstražar u Puli, prigodom desetgodišnjeg službovanja u Istri K 5. — Gđjica. Marija Trinajstić, učiteljica u Malinskoj, odzivajuć se članku „Uskrna razmatranja“ K 10. Zivila! — Ukupno danas K 40-90 Na račun ove godine izkazano . . . 173— Sveukupno . . . K 213-90

Politički pregled.

U Puli, dne 29. aprila 1903. Austro-Ugarska.

Sastanak pouzd. mladoćeske stranke, obdržavan je u nedjelju dne 26. o. m. u Pragu u prisutnosti 438 pouzdanika, koji su prihvatili jednoglase resoluciju, sastojajuću od trih točaka, tičućih se taktičnog postupanja, nekotjih ustanova programa i organizacije stranke.

Prosloga čedna nastavio je ministar-predsjednik dr. Koerber viećanje sa zastupnicima raznih stranaka u pitanju nagodbe. Prvi bijahu pozvani na dogovor zastupnici katoličkog središta, a poslije predsjednik nagodbenog odbora vitež Jaworski, te nekotji članovi njemačke napredne stranke. Ti dogovori vode se i ovoga čedna.

Glasilo austrijskog plemstva i visokog ...
 „Vaterland“ piše ozirom na zahtjev
 ljana; južnoga Tirola, da im se dade
 naljku samoupravu, da bi bilo za mo-
 rbiju pogibeljno, kad bi se tomu zahtjevu
 dovoljilo. Za slučaja rata sa Italijom
 bijaše bi došla u pogibelj, da izgbu
 ni Tirol, kao što je izgubila Lombardiju
 Meiačku. Današnja Italija nije više ona,
 koja bijaše na početku trojnoga saveza.
 I tada stupila je u rodbinski savez sa
 nom Gorom i približila se Franczečkoj.
 sim toga radikalni življi nastoje, da se
 se više odaleči od Austro-Ugarske, te
 nade u posljednje vrijeme pojava, koji
 kazuju, da se u Italiji sve to više na-
 oji pomrsiti dobre odnošaje sa našom
 zovom. Ni vojnički krugovi jedne i druge
 veznice neuvjeruju u stalnost sadašnjih
 nošaja, jer se s jedne i druge strane
 tvršeje austro-talijansku granicu.

Oporbeni zastupnici na hrvatskom
 zboru u Zagrebu izdali su na bana otvo-
 eno pismo, u kojem rihu tužno stanje,
 koje je zavladao pod njegovom vladom
 Hrvatskoj i Slavoniji. Oni pitaju od
 ana, da naloži podčinjenim oblastim, da
 umovoljno nezabranjaju zakonom dozvo-
 sene obdržavanje javnih skupština, a naj-
 sene skupština, koje nisu javne, već ogr-
 ačene na broj pozvanika; drugo, da za-
 rani državnim odvjetništvom i upravnim
 inovnikom bezrazložno zapljenjvanje li-
 skopisa, i treće, da zatraži, dotično odredi
 odstranjenje protuzakonitih mađjarskih na-
 bisa i barjaka sa zgrada zajedničkih hr-
 vatsko-ugarskih ureda.

Bugarska.

Jedan uvaženi Petrogradski list piše,
 da ima austrijska diplomacija neke tajne
 nakane pogledom na događaje na Balkanu.
 Među ostalim piše reteni list, da dok se
 Bugarska, Srbija i Grčka natežu, kojoj da
 pripade Makedonija, ova pokrajina mogla
 bi najjednom doći pod upravu austrijsku,
 kao što je došla Bosna i Hercegovina.
 Austrija da bi znala bolje jamčiti za mir
 poredak u Makedoniji, nego li tri prije
 imenovane državnice. S toga gledista da
 valja suditi sadašnje postupanje austrijske
 diplomacije na Balkanu. Za Austro-Ugarsku
 da je dostatno, da sledi mirno razvo-
 jstvari na Balkanu te da čeka dok nastupi
 pravi čas, pak da zaposjedne Makedoniju
 po nacrtu, što ga je već izradila.

Iz Carigrada dolazi viest, da se turska
 vlada pripravlja na oružano posredovanje
 u Albaniji. U tu svrhu, da je već odaslano
 četah pul Prizrena. Novija jedna viest kaže,
 da su već turske čete započele oružano
 silom postupati proti pobunjenim Arnautom.

Iz Stare Srbije javljaju, da su turski
 vojnici prešli srbsku granicu te opjaskali
 jedno srbsko selo, odnesav hrane i oružja.
 Turski vojnici da su duže vremena bez
 hrane i hrane te da su prisiljeni tražiti
 sami hranu u tudjoj državi. Usljed toga
 se je srbska vlada obratila na poslanike
 Rusije i Austro-Ugarske u Carigradu mo-
 liti podpuru proti turskom zulumu na
 jezinih granicah.

Englezka.

Kralj Eduard VII. stiguo je dne 27.
 o. mj. iz Portugala u Napulj pak odale
 Rim. Na kolodvoru bijaše dotekan od
 kralja Viktora Emanuela, od ministra
 od visokih državnih dostojanstvenika i
 pastnika. Od kolodvora do kraljevskog dvora
 na Kvirinalu bijaše englezki kralj odusev-
 eno pozdravljen, na čemu se je zahvalio
 srdačno rimskom načelniku. Istoga dana
 bijaše gostu na čast svečana gostiba a na
 večer primio je kralj diplomatski zbor. U
 večer pregledus je kralj čete te prisu-
 stvoao obljedu u englezkom poslaničtvu.
 Sutra polazi kralj iz Rima.

Razne viesti.

Biskup Mate dr. Zanoni preminuo
 je u Sibeniku dne 26. o. mj. Viečni mu
 pokoj!

Zavod sv. Jeronima u Rima. Pro-
 loga čedna proglašena je u Rima osuda
 u parnici glasovitih provalnika u zavod
 sv. Jeronima Alacevicha i drugova proti
 sv. Cronini-u, austrijskom komesaru i
 grofu Ccronini-u, austrijskom komesaru i
 upravitelju zavoda sv. Jeronima i proti
 kardinalu Vannuttelli-u. Rimski sud je iz-
 javio, da nije nadležan suditi o tom pi-
 tanju te je odsudio dalmatinske provalnike
 na nošenje troškova svojih i protustranke.
 Kako je poznato tražili su ti žalostni ju-
 naci, da im se izruči zavod sv. Jeronima
 i da bude taj zavod pretvoren u gostinac,
 i da bude imenovan sekvestar nad
 imovinom zavoda i da bude proglašen
 autonomnim. Dalmatiskim odmetnikom
 htjelo se je imovine toga zavoda, a sada
 si mogu obrisati brkove.

Za hrvatske novinare. U hrvatskih
 novinara u banovini čitamo, da su se ko-
 načno i tamošnji novinari stali micati
 i promisljati kako bi se i oni organizirali
 poput ostalih stališa. U tom pogledu do-
 paznaje mo iz tamošnjih novina, da se vode
 dogovori o organizaciji hrvatskih novinara,
 što će radosno pozdraviti i njihovi dru-
 govci u svih hrvatskih pokrajinah. Evo što
 piše u tom obziru jedan zagrebački list:
 „Dok se govori, piše i radi za organizaciju
 svih stališa pa i najrazstepenijih slojeva
 radničkih, novinari, koji najviše zrtvuju
 za obće dobro a u svomu položaju često
 i često progonjeni stradaju, nisu kod nas
 još dosli do toga, da se međusobno or-
 ganizuju, kako bi u zajednici mogli bolje
 raditi za stvar, kojoj se posvetiše, i sebe
 osigurati proti nezastuženom stradanju.“
 Napokon stalo se je i među novinari vo-
 diti razgovor o tom važnom pitanju, a
 uvjereni smo, da će ovaj pokret pozdra-
 viti svi oni, kojima je stalo do toga, da
 novinari kao najaktivnijih narodni borci,
 dodju u što sigurniji životni položaj te
 tako uzomgnu i svojoj uzvišenoj zadaći
 što bolje i uspješnije služiti.

Talijanski službeni krugovi u službi
 irredentenskog društva „Dante Alighieri“. Iz
 Milana javljaju, da je dne 19. o. mj. bivši
 državni podtajnik Rava pozvan od društva
 „Dante Alighieri“ držao važno i odobra-
 vanjem poprčeno predavanje o širenju
 talijanstva, izpitujue učeno odnošaje izse-
 ljanjvanja. Svoje predavanje zaključii uzdrvdii,
 da je cilj „Dante Alighieri“ podupirati
 sudbinu talijanskih naselbina i braniti ta-
 lijanski jezik u pokrajinah izvan kraljevine
 Italije.

Da su te pokrajine u prvom redu
 naše južne pokrajine, koje smatraju Tali-
 jani, svojimi, o tom neima ni malo dvojbe.

Mi smo smatrali vrednim da zabilje-
 zimo kako je bivši državni podtajnik pružio
 ruku pomoćniku društvu, kojemu je cilj
 potalijančenje naših pokrajinah i pripojenje
 istih kraljevini Italiji.

Uvrštenje poreznika u porezno
 razrede za obći porez od tečevine.
 Ministar financija u smislu § 12. st. 7.
 zakona 25. oktobra 1896. l. d. z. br. 220
 ustanovilo je dan 1. junija 1903. kao ruk
 do kojega se kod uvrštenja poreznika u
 porezne razrede za obći porez od tečevine
 radi stvaranja društvenih kontingenta za
 4. periodu taksacije 1904/1905. mogu
 uzeti u obzir priraštaji i odpadci poreznih
 obrta i zanimanja. Oni poreznici, koji žele
 zajedničko porezovanje podružnica skupa
 sa glavnim preduzećem, upozoruju se na
 odredbu § 37., st. 4. gorespomenutog za-
 konda, usljed koje se takve molbe moraju
 prikazati sod pokrajinske financijske oblasti
 najmanje šest mjeseci prije početka do-
 tične periode taksacije. Ako se zavadi,
 koji bi se morali skupa porezovati, nalaze
 u raznim pokrajinama onda je svaka do-
 tična pokrajinska financijska oblast nad-
 ležna za primanje molba.

Manje pameti od blaga ili osveta
 konja. Parizki „Matin“ piše: Jedna kola
 puna ugla išla su jednog prošlih dana
 ulicom Cendrier. Vozač, neki Furet, bivši
 pripit, udarao je konja ne korbačem, već
 držkom. Kad je jednu životinja namučio
 i nalupao, zastavi se ona i jednim mahom
 glave baci svog mučitelja u jedan dučanski
 prozor, kojeg su stakla brzo pošla u ko-
 made; zatim, pošto je biesni vozač još
 udarati, pograbii ga ovaj za život, podigne
 većma naljučen stao jadtog konja to jače
 udarati, pograbii ga ovaj za život, podigne
 u vis i uz pljeskanje prolaznika spusti ga
 na zemlju. U padu Furet si je prebio na-
 nogu, pa morao u bolnicu na liečenje.

Zakon proti mladim pušačima. U
 Englezkoj postoje dva društva, koja na-
 stoje milom ili silom zaprieciti pušenje
 kod djece. Jedno od tih društava „anti-
 anarkotički savez“ u Manchestru pripravlja
 zakonsku osnovu, koju će predložiti en-
 glezkomu parlamentu i kojom se ima za-
 braniti uživanje tabaka djeci izpod 16 go-
 dina. Po tom zakonu bila bi kažnjena
 djeca, koja uživaju tabak prvi put sa
 globom od 10 šelina, a dalnje kazne 20
 do 40 šelina. Drugo društvo proti pušenju
 cigareta, brojeće 16.000 članova, nastoji
 nagovoriti mladiće, da se obvezu nepušiti
 prije 21. godine.

Gospodarske viesti.

Kad nabročno (nateče) kravi vine
 prije telenja, treba ju pomusti; tim će se
 ublažiti njezinu bol i zaprieciti će se druge
 bolesti, koje bi mogle nastati.

Crvičke trešnje. treba staviti za 20
 minuta u mljačnu vodu, pak će iz njih
 izaći svi crvički i plivati na vodi.

Da ti traža što dulje postoji ili
 opanci, namazi ih po poplatu vrućim uljem
 od lana i viditi ćeš, da će ti mnogo više
 trajati.

Kad ušonke napanu lišće rasada,
 rodakve i cvieća, onda ćeš dobro učiniti,
 ako ga polivaš sletedećom rastopinom:
 Uzavri 250 grama tvrdoga sapuna u 1
 litri vode i skini s vatre, pa nadodaj 4
 litre petroleja i izmiešaj dobro. Tu smjesu
 ulij u staklenku i čuvaj do potrebe. Kad
 budeš htio polievati, onda uzmi jedan dio
 te rastopine, pa unj ulij 10 do 12 puta
 toliko vode; ulij u streljku i polij ono
 gdje su ti uši napale, pa ćeš vidjet kako
 će se istriebit.

Pregledna knjizica za proračuna-
 vanje dnevnica od 1 do 6 kruna na dan
 za 1/2, 1/3, 1/4 i cijeli dan, odnosno jedan
 ili dva čedna, jest naslov priručnoj ma-
 ili dva čedna, jest naslov priručnoj ma-
 lenoj knjizici tvrdo vezanoj te obzajujući
 52 stranice, koja je izasla u Tiskari J.
 Krmptiči i drug. te stane poštom franko
 i krunu. Ta knjizica jest jako prikladna
 za glavare radnika, odnosno za same rad-
 nike, jer je u knjizici dnevnica točno pra-
 računana. Za 10 kruna šalje tiskara 12
 knjizica.

Bolujuće na želudnu upozorujemo
 na oglas gosp. ljekarnika P. Jurisća u
 današnjem broju, koji u svojim pakračkim
 kapljicama preporuča izvršno sredstvo
 proti želudačnim bolestima.

„Oče budi volja tvoja“,

molitvenika za hrvatski puk imade jošte
 oko 700 istisaka. Ciena je molitvenika
 prema finocni veza: vez u koži sa zlatorezom
 po K 2, vez u koži sa zlatorezom i
 zaponcem po K 3 i po K 3-20, najfiniji vez
 terez po K 3 i po K 3-20, najfiniji vez
 celuloid sa križicem i nakitom u bijeloj i
 crnoj boji po K 4 70 komad. Tko bi želio
 naručiti molitvenik, neka se obrati na
 umirovljenog nadžupnika Mij u Laginju
 u Kastar, koji hoće uputiti i proviiditi.
 Knjige šalje su požećem ili ako se novac
 unapried pošalje.

Tko se želi obskrbiti pravim
naravnim maslinovim uljem
 kao što i svakovrstnim naravnim vinom
 neka se obrati na tvrdku
Ant. Trančić, Pola.
 Via Circovallazione 63.

Izpitana primalja
Josipina Zaplata
 Via Arena 34. - PULA - Via Arena 34.
 preporuča se u slučaju poroda za
 primaljsku pripomoć, jamčeć za
 savjestnost.

HRVATI,
 kupujte svi papir za pušenje
Družbe sv. Cir. i Met.
 za Istru.

Najbolje tambove izradjuje i prodje
J. Stjepušin u Sisku.

Biserne po for. 1.50, 2.50, 3.50, 4.50, 5.50, 6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 10.50, 11.50, 12.50, 13.50, 14.50, 15.50, 16.50, 17.50, 18.50, 19.50, 20.50, 21.50, 22.50, 23.50, 24.50, 25.50, 26.50, 27.50, 28.50, 29.50, 30.50, 31.50, 32.50, 33.50, 34.50, 35.50, 36.50, 37.50, 38.50, 39.50, 40.50, 41.50, 42.50, 43.50, 44.50, 45.50, 46.50, 47.50, 48.50, 49.50, 50.50, 51.50, 52.50, 53.50, 54.50, 55.50, 56.50, 57.50, 58.50, 59.50, 60.50, 61.50, 62.50, 63.50, 64.50, 65.50, 66.50, 67.50, 68.50, 69.50, 70.50, 71.50, 72.50, 73.50, 74.50, 75.50, 76.50, 77.50, 78.50, 79.50, 80.50, 81.50, 82.50, 83.50, 84.50, 85.50, 86.50, 87.50, 88.50, 89.50, 90.50, 91.50, 92.50, 93.50, 94.50, 95.50, 96.50, 97.50, 98.50, 99.50, 100.50
--

Odlisnavana god. 1900. na svjetskoj iztavi u Parizu
 g. 1898. na mljenjskoj iztavi u Budimpešti

Rame žice i sve što je u to struku
 potrebna za vrlo nizak ciena u
 izvrsnoj kvaliteti

U kratku su pitulja i
 sve druge vrste glasilah.

Preporučujemo
 dobivaju popust

Istovrsta cije-
 nita boljih
 tambova šalje
 svatkoj tražnici
 i budava.

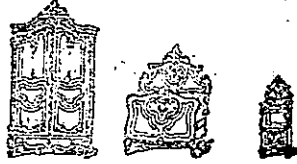
Ukoliko se
 toka i čitjuje
 škrava.

L. Malitzky
 urar i srebrnar.
 Via Sergija 65. **POLA** Via Sergija 65.
 preporuča
Omega, Longines, Schafhaus ura
 za žep u zlatu, srebru i metalu koje su naj-
 točnije ure-kazalice,
 dalje ura-budilica „Junghaus“, sočnih
 satova raznih kovina i vrsti, svakovrstnih
 zlatnih i srebrnih stvari, n. pr. prstena,
 naušnica, narukvica, lanaca, igala, gumba
 itd., sve najprikladnije
 za darove o priliki sv. potvrde (berme).

Tvornica pokucstva
dvorskog dobavljača
IGNACIJ KRON
TRST - BEČ

Tvornica u Beču u vlastitim zgradama.
Kuća utemeljena god. 1849.

Na zahtjev šalje badava:

ilustrovane popise, originalne nacрте osnova, pregled sobnih namještaja.
Najveća solidnost, elegantnost i jeftina cijena.

Prva

belovarska mljekarska udruga

preporučuje trgovcem, gostioničarom i privatnikom

- Izvrstan maslac za čaj
- Izvrstan Imperial
- Izvrstan garinarški lipčavski
- Izvrstan Pivski
- Izvrstan Tilzitski
- Izvrstan Belovarski
- Izvrstne maslove sirdice.

Sir.

Clenike šaljemo badava i franko.

Naručbe, koje se kreiom poste obavljaju, molimo slati na:

Prvu

belovarsku mljekarsku udrugu.

Belovar (Hrvatska.)

U svih gradovih tražimo zastupnike.

Listnica uredništva i uprave.
Gosp. J. Sr. Břegenž. Váš dopis nemoženio prihiliti, jer ga nerazumijemo. Da ste nam zdravo!

Prvo slovensko skladište pokucstva
ANTONA ČERNIGOJ

TRST
Via di Piazza vecchia 1, u kući Marenzi, podružnica stolarske zadruge u Gorici.
Skladišta u Solkanu - Trstu.
Tvornica sa strojevnim obratom.

Svaka je konkurencija nemoguća, jer je pokucstvo iz prve ruke.

Svoji k svojim!
ANDREJ PIRC

Via Giulia 4. - PULJ - Via Giulia 4.

preporuča
raznu porcelansku, drvenu i železnu robu za kućnu i kuhinjsku porabu, n. pr. pladnje, zdjele, rešeta, košare itd. koje prodaje uz vrlo nizke cijene. U prodavaonici govori se slovenski i radi toga biti će Slavni osobito obzirno podvojeni.

Svoji k svojim!
Alojzij Bratož

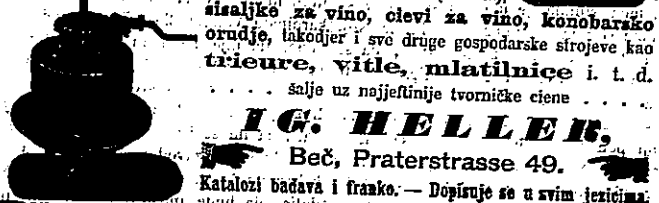
Via Giulia 6. - PULA - Via Giulia 6.

preporuča svoju
mljekarnicu,

u kojoj prodaje uvijek svježe mlječne proizvode kao n. pr. slatko vrhnje, kiselo vrhnje, skuta te osobito fini centrifugalni maslac. Mlijeko se raznaša po kućama na zahtjev više puta dnevno.

Sve strojeve za
poljodjelstvo i vinarstvo.

Novovrstne stiskalnice za uljike, stiskalnice (preše) za vino sa novim diferencijalnim tiskalom, hidrauličke stiskalnice za vino, novosti pri aparatima proti peronospori te za sunporanje, mlinove za grozđe posve nove konstrukcije, nove strojeve za ceđenje za hvatanje letičkih zaražnika (insekta), sisaljke za vino, cjevi za vino, konobarako oruđe, lakodjer i sve druge gospodarske strojeve kao trieure, vitle, matilnice i. t. d.

I. G. HELLER,
Beč, Praterstrasse 49.

Katalozi badava i franko. — Dopiru se u svim jezicima.

SLAVONSKA BIJEVINA i pakračke kapljice za želudac

to su dva lijeka, koja su si takovom brzinom pri potkrišla, kao što riedko koje sredstvo. Obična ovako brzo zavolje, leži u njihovoj osobitoj vrstnosti i vazda sigurnom djelovanju. Slavonska bijevina se rabi proti svakoj vrsti kašlja, pa ma isti još tako zastaren bio, rabi s osobitim uspjehom proti težkom disanju, hrupavosti u grlu, prosobliju, protiskivanju itd. Evo što piše Katarina Fuchs iz Mitrovice: „Zauzim se saobčiti Vam, da je uspjeh Vaše slavonske bijevine kod moje bolesti upravo sjajan bio. Patila sam već 7 godina na brašnom kašlju i težkom disanju, probala sam već sva moguća sredstva, ali uzalud, dok nisam našla na Vašu slavonsku bijevinu, koja mi je zdravlje povrnila. Od sada sam sa zadovoljnjem Vašu zahvalna Katarina Fuchs.“

Pakračke kapljice su izvannredno sredstvo proti svima bolestima želudca. Svakome, koji bud' na kakvoj želudacnoj boli pati, nemogu ih doista preporučiti. Grč u želucu zatvorenju uspjehom i najtemeljije. Treba pisati Petru Vidmaricu u Čazmi i gospodinu učitelju Topaloviću u Orolik op. Slavkovo što je prvog od 6, a potomjeg od 20-godišnjeg želudacne bolesti izliječio. Svakto će dobiti i od jednog i od drugog za odgovor, da su im samo Pakračke kapljice zdravlje povratile.

Sva zahvalna pisma stoje kod mene svakome na vidu. Svaka flasica mora imati limeni zaklopac i na zaklopu napisano: „Ljekarna zlatnom orla Pakrac“. Koje flasice lo nemaju jesu patvorene, koje u interesu svoga zdravlja ne treba nipošto primiti. Cijena ih je sljedeća: Slavonska bijevina i boca 1 K 20 h. Pakračke kapljice i 1 K 60 h. Manje od dva flasice ne šaljem, ne moraju ali biti obadvoje flasice od jedne vrsti n. pr. možda se nedostići i boca Slavonske bijevine i 1 boca Pakračkih kapljica. Saljem svaki dan poštanski pouzecom i zaračunam za kistricu, tovarni list i pakovanje 40 h. Naručbe nek se šalju izravno na ljekarnika **P. Jurisica u Pakrac, Glavna ulica 5.**

VAŽNO ZA SVAKOGA!
Razprodaja!

Uz neuvjereno jeftine cijene za ciglih 2 for. 95 nov. može se dobiti krasna garnitura sastojeca iz 14 dragocjenih nakitnih predmeta; 1 elegantni golfin ili nikalj oklopal lanoo zajedno sa privjescom. Pariski sistem.
1 golfin-igla za kravatu sa imitiranimi briljantima.
1 par pozlacenih gumba za manžetu, marka „Garantie“.
1 garnitura golfin-dugmeta za košulju i dugi sastojeca od 5 kom.
1 par prave srebrjene naušnice sa službenom puncicom.
1 golfin-prsten sa elegantnim kamenom.
1 žepno-ogledalo u etui-u.

VAŽNO ZA SVAKOGA!

Cetrnast ovih vrijednostnih i krasnih predmeta zajedno sa anker-remontar-nrom razaslije za ciglih 2 for. 95 nov. pouzecem ili ako se novac unapred doznati tvrdka
Kraikov, Stradom **BRÜDER HURVIZ 17,** Austrlija.
Neodgovarajuće prima se u roku od 8 dana natrag te se novac vraća, tako da kupac nikakav risko ne nosi.
Bogato ilustrovani clenici različitih draguljarskih stvari badava i franko.
Preprodavaoci i posrednici traže se.

Pčelno - vošćene svieće

kilogr. po K 4.90, u vakoj težini i duljini, iz pravoga, garantirano pčelnoga voska.

Uškrene svieće iz gori imenovanog voska, okrašene u reliefu sa zlatom, vošćenim cvicem itd.	kg. po K 8.—	Vošćeni ovitki, bijeli i bojadisani	kg. po K 4.90
Iste okrašene s odličnijim cvieticama	6.—	Isti okrašeni s cvietom i zlatom	8.—
Tamjan lagrima, najblijaji	2.40	Svieće za božićno drvo u 6 bojah	3.—
granis	1.20	Vošćene svieće tarce. I. austr. sastav	4.40
Svieće za pogrebe po vrlo niskoj cijeni. — Za pravi, čisti vosak jamčim sa 2000 kruna. Gorchetmori stonji (sitilji) i stakla za vjećnu luc. — Isto tako meći pilomac (stolnji) i vavajini, uz vrlo bliske cijene.		Svieće i tarce, I. talijanski sastav	3.—
		II.	2.40
		Vošćeno platno za otlare, metar	2.—

J. KOPAČ, vošćarica u Gorici.

Kupujte samo Cirilo - Metodijske žigice!

Hrvatski specialitet!
jest jedina vrst najboljeg pamučnog plaćna izvrstna za rublje i sve kućne potrebe.
Platno je 84' ctm. široko i sadržava 23' mtr. (80 starih riše). Za dobru vrst i trajnost jamčim.
Komad stoji K 15.— i na zalih imade uvijek do 1000 komada.
Jedino za dobiti u Hrvatskoj kod
FRAN SARIDJA, Zagreb, Ilča 39.

Istarska Posujilnica u Puli.

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadrugnih dielova jedan ili više po kruna 20.
Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član istoga 4 1/2 % kamata čisto bez ikakvog odbitka.
Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez predhodnog odzaka, iznose do 400 K uz odzak od 8 dana, iznose do 1000 K uz odzak od 14 dana a tako i veće iznosne ako se nije kod ulozjenja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odzak.
Zajmове (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.
Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati osim julyja i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.
Društvena pisarna i blagajna nalazi se u Via Giulia br. 5, prizemno lijevo, gdje se dobivaju pobliže informacije.
Ravnateljstvo.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu, stajeca pod zaštitom občine slob. i kralj. glavnog grada Zagreba, otvorila je **GLAVNO ZASTUPSTVO** za Istru, Goricu, Trst i Dalmaciju sa sjedištem u Puli.
Upozorujemo svakog valjanog kućegospodara, da sve svoje zgrade i pokretnine osigura proti požaru i šteti od grmla kod „Croatiae“ već načela radi, da novac ne ide u tuđjinu.
Osiguranja se primaju uz vrlo nizke cijene i dobro jamstvo.
Mjestni zastupnici traže se u svim selima i gradovima Istre, Gorice, Trsta i Dalmacije. Ponude se šalju na
Glavno zastupstvo „Croatiae“ u Puli.